

Sino-sovjetiska konflikten (del 5.1): Hur meningsskiljaktigheterna uppkom

Med det nedan återgivna kinesiska dokumentet (kommentar 1) satte den kinesisk-sovjetiska polemiken igång på allvar.* Det hade föregåtts av [Leve leninismen](#) (april 1960), [Låt oss enas på grundval av Moskvadeklarationen och Moskvauttalandet](#) (årsskiftet 1962-63), [Några av Leninismens viktiga problem i världen idag](#) (februari-mars 1963) och [Kinesiskt förslag till allmän linje för den världskommunistiska rörelsen](#) (april 1960).

Innehåll

Meddelande	1
Hur meningsskiljaktigheterna mellan oss och SUKP:s ledning uppkommit och utvecklats	
Kommentar (1) till SUKP:s Centralkommittés öppna brev av redaktionerna för <i>Folkets Dagblad</i> och <i>Röda Fanan</i> den 6 september 1963	2
Bilagor	26
Redogörelse för våra åsikter i frågan om den fredliga övergången	26
Uttalande av KKP:s delegation vid broderpartiernas möte i Bukarest.....	28
De fem förslagen till biläggande av meningsskiljaktigheterna och uppnående av enhet vilka framlades i KKP:s Centralkommittés svarsbrev på SUKP:s Centralkommittés Informationsbrev	29

Meddelande

Den 14 juli publicerade Sovjetunionens kommunistiska partis Centralkommitté ett öppet brev till partiorganisationerna och alla kommunister i Sovjetunionen.

I ett uttalande den 19 juli förklarade en talesman för Kinas kommunistiska partis Centralkommitté:

SUKP:s Centralkommittés öppna brev är en värdering av vårt brev av den 14 juni. KKP:s Centralkommitté hävdar att innehållet i det öppna brevet icke står i överensstämmelse med fakta, och vi kan icke ansluta oss till de åsikter det ger uttryck åt. Vid lämplig tidpunkt ska KKP:s Centralkommitté klarlägga frågorna och göra sina kommentarer.

SUKP:s Centralkommittés öppna brev publicerades i sin helhet den 20 juli i *Folkets Dagblad* och andra rikstidningar i Kina samt i alla landets provinstitidningar och storstädernas stadstidningar. Det utsändes också i sin helhet av de kinesiska radiostationerna.

I de sovjetiska rikstidningarna följdes det öppna brevet av nära 300 artiklar med angrepp på Kina. *Folkets Dagblad* har publicerat utdrag ur ett antal av dessa artiklar.

Från och med i dag börjar *Folkets Dagblads* och tidskriften *Röda Fanans* redaktioner en följd av artiklar, som kommenterar SUKP:s Centralkommittés brev.

Den 6 september 1963.

Folkets Dagblads redaktion
Röda Fanans redaktion

---

* Det följdes av en lång rad ”kommentarer”, det första [Till frågan om Stalin](#) (kommentar 2).

Hur meningsskiljaktigheterna mellan oss och SUKP:s ledning uppkommit och utvecklats

Kommentar (1) till SUKP:s Centralkommittés öppna brev av redaktionerna för *Folkets Dagblad* och *Röda Fanan* den 6 september 1963

För över en månad sedan publicerade Sovjetunionens Kommunistiska partis Centralkommitté sitt öppna brev av den 14 juli till partiorganisationerna och alla kommunister i Sovjetunionen. Detta öppna brev och de åtgärder, som SUKP:s ledning vidtagit efter dess publicering, har drivit förhållandet mellan Kina och Sovjetunionen till splittringens rand och fört meningsskiljaktigheterna inom den internationella kommunistiska rörelsen in i ett nytt stadium där de är allvarligare än någonsin förr.

Nu har Moskva, Washington, Belgrad och New Delhi förenats till en kärleksmåltid, och sovjetpressen kör en ändlös sortering av fantastiska historier och teorier som angriper Kina. SUKP:s ledning har allierat sig med den amerikanska imperialismen, de indiska reaktionärerna och Titos renegatklick mot det socialistiska Kina och mot alla marxist-leninistiska partier i öppet förräderi mot marxismen-leninismen och den proletära internationalismen, i ohöjd strid mot 1957 års Deklaration och 1960 års Uttalande och skändligt kränkande det kinesisk-sovjetiska avtalet om vänskap, förbund och ömsesidigt stöd.

De nuvarande meningsskiljaktigheterna inom den internationella kommunistiska rörelsen och mellan de kinesiska och sovjetiska partierna omfattar en hel rad av viktiga principfrågor. I sitt brev av den 14 juni till SUKP:s Centralkommitté diskuterade KKP:s Centralkommitté systematiskt och utförligt det väsentliga i dessa meningsskiljaktigheter. Den framhöll, att de nuvarande meningsskiljaktigheterna inom de kinesiska och sovjetiska partierna i grund och botten omfattar frågorna om huruvida man ska eller inte ska acceptera de revolutionära principerna i 1957 års Deklaration och 1960 års Uttalande, om huruvida man ska eller inte ska acceptera marxismen-leninismen och den proletära internationalismen, huruvida det finns eller inte finns behov av revolution, huruvida man ska eller inte ska bekämpa imperialismen, och huruvida enhet är önskvärd inom det socialistiska lägret och den internationella kommunistiska rörelsen eller inte.

Hur har meningsskiljaktigheterna inom den internationella kommunistiska rörelsen och mellan SUKP:s ledning och oss uppstått? Och hur kommer det sig att de växt till nuvarande allvarliga dimensioner? Alla vill ha svar på dessa frågor.

I vår artikel ”Varifrån kommer meningsskiljaktigheterna”¹ (Införd i boken *Några av Leninismens viktigaste problem i världen av i dag*² och först publicerad i *Folkets Dagblad*, Peking den 27 februari 1963) gav vi en allmän översikt av hur meningsskiljaktigheterna inom den internationella kommunistiska rörelsen uppstått. Vi avstod mycket medvetet från att dra fram vissa fakta i denna sak, särskilt vissa fakta som berör SUKP:s ledning, och lämnade SUKP:s ledning utrymme att vända på, trots att vi var redo att, om så var nödvändigt, ge en mera fullständig bild av förhållandena och diskutera ut vad som var rätt och orätt. Nu, sedan SUKP:s Centralkommittés öppna brev serverat en mängd lögnar om meningsskiljaktigheternas ursprung och utveckling och fullständigt vanställt fakta, har det blivit nödvändigt för oss att framlägga vissa fakta för att förklara sakerna mera i detalj.

SUKP:s Centralkommitté vågar inte i sitt öppna brev lägga fram sanningen för sina partimedlemmar och folkmassorna. I stället för att, som kommunister bör göra, öppet lägga papperen

¹ Ledare i *Folkets Dagblad* 27 februari 1963.

² Utgiven av Kultur- och informationsavdelningen vid Folkrepubliken Kinas ambassad i Sverige, Stockholm 1963.

på bordet och visa respekt för fakta, tar SUKP:s ledning sin tillflykt till de borgerliga politikernas sedvanliga metoder. De vanställer fakta och blandar ihop sanning och lögn i ett energiskt försök att lägga skulden för meningsskiljaktigheternas uppkomst och tillväxt på Kinas kommunistiska parti. Lenin sade en gång: ”Ärlighet i politiken är en följd av styrka, och hyckleri – en följd av svaghet”.³ Ärlighet och respekt för fakta karakteriserar marxist-leninisters hållning. Endast de som förfallit politiskt är beroende av att berätta lögn för att kunna dra sig fram.

Fakta är mycket värtaliga. Fakta är de bästa vittnena. Låt oss se på fakta.

Meningsskiljaktigheterna började med SUKP:s 20:e kongress

”Det krävs mer än en kall dag för att isen på floden ska lägga sig tre fot tjock”, säger ett gammalt ordstäv. De nuvarande meningsskiljaktigheterna inom den kommunistiska rörelsen är naturligtvis inte av alldeles färskt datum.

SUKP:s Centralkommittés öppna brev sprider föreställningen att meningsskiljaktigheterna inom den internationella kommunistiska rörelsen började med tre artiklar, som vi publicerade i april 1960 under titeln ”Leve leninismen!” Detta är en stor osanning.

Vad är sanningen?

Sanningen är att hela raden av meningsskiljaktigheter i den internationella kommunistiska rörelsen började för över sju år sedan.

De började, för att vara exakt, med SUKP:s 20:e kongress år 1956.

Vid SUKP:s 20:e kongress tog SUKP:s ledning första steget på revisionismens väg. Från 20:e kongressen och till i dag har SUKP:s lednings revisionistiska linje genomgått en process under vilken den uppkommit, formats, växt och systematiserats. Och genom en småningom skeende process har också människor kommit till större och djupare insikt om SUKP-ledningens revisionistiska linje.

Redan från början ansåg vi att ett antal åsikter, som framlades vid 20:e kongressen rörande den samtida internationella kampen och den internationella kommunistiska rörelsen var felaktiga och stred mot marxismen-leninismen. Särskilt det fullständiga förkastandet av Stalin, som skedde under förevändning att man ”bekämpade personkulten” samt tesen om fredlig övergång till socialismen på ”parlamentarisk väg” är grova principiella fel.

Kritiken mot Stalin vid SUKP:s 20:e kongress var felaktig både principiellt och vad metoden beträffar.

Stalin var en stor marxist-leninist, en stor proletär revolutionär. I trettio år efter Lenins död var Stalin SUKP:s och sovjetregeringens främste ledare såväl som den erkände ledaren för den internationella kommunistiska rörelsen och en världsrevolutionens fana. Stalin begick under sin livstid en del allvarliga misstag, men jämförda med hans stora och förtjänstfulla handlingar kommer hans misstag först i andra rummet.

Stalin inlade stora förtjänster om Sovjetunionens och den internationella kommunistiska rörelsens utveckling. I artikeln ”Om de historiska erfarenheterna av proletariatets diktatur”, som publicerades i april 1956, sade vi:

Efter Lenins död tillämpade och utvecklade Stalin, i sin egenskap av partiets och statens främste ledare, marxismen-leninismen på ett skapande sätt. Stalin gav uttryck åt folkets vilja och strävanden och bevisade sig vara en framstående marxist-leninistisk kämpe i kampen för det leninska arvets försvar mot dess fiender – trotskisterna, zinovjeviterna och andra agenter för bourgeoisin. Stalin vann sovjetfolkets stöd och spelade en viktig roll i historien framför allt därför, att han, tillsammans med andra av Sovjetunionens kommunistiska partis ledare, försvarade Lenins linje om

³ V. I. Lenin: ”Polemiska anteckningar”, *Samlade verk*, eng. uppl., Moskva 1963, band 17, sid. 166.

Sovjetunionens industrialisering och jordbrukets kollektivisering. Genom att följa denna linje åvägabringade Sovjetunionens kommunistiska parti socialismens seger i Sovjetunionen och skapade betingelserna för Sovjetunionens seger i kriget mot Hitler. Dessa sovjetfolkets segrar stod helt i samklang med den internationella arbetarklassens och hela den progressiva mänsklighetens intressen. Det var därför naturligt att Stalins namn hölls högt i ära över hela världen.⁴

Det var nödvändigt att kritisera Stalins misstag. Men i sin hemliga rapport vid 20:e kongressen förkastade kamrat Chrusjtjov Stalin helt och hållet och tog därmed heder och ära av proletariats diktatur, tog heder och ära av det socialistiska systemet, av det stora SUKP, det stora Sovjetunionen och den internationella kommunistiska rörelsen. I stället för att använda ett revolutionärt proletärt partis metod med kritik och självkritik i syfte att göra en uppriktig och allvarlig analys och summering av de historiska erfarenheterna av proletariats diktatur, behandlade han Stalin som en fiende och lade skulden för alla misstag på Stalin allena.

Chrusjtjov berättade, demagogiskt och ondsint, en mängd lögnar i sin hemliga rapport och kastade omkring sig anklagelser om att Stalin "led av förföljelsemani", hängav sig åt "brutalt godtycke", slog in på "massrepressaliernas och terrorns väg", "kände landet och dess jordbruk endast från filmer" och "planlade krigsoperationerna på en jordglob". Han påstod vidare, att Stalins ledning "blev ett allvarligt hinder på den socialistiska utvecklingens väg" osv, osv. Han fränkade Stalin alla förtjänster, trots att det var denne som ledde sovjetfolket i dess beslutsamma kamp mot yttre och inre fiender och till de stora resultat det vunnit i den socialistiska omvandlingen och det socialistiska uppbygget, som ledde sovjetfolket i försvaret och befästandet av det första socialistiska landet i världen och till den ärofulla segern i det antifascistiska kriget och som försvarade och utvecklade marxismen-leninismen.

Genom att vid SUKP:s 20:e kongress helt och hållet förkasta Stalin förkastade Chrusjtjov faktiskt också proletariats diktatur och marxismen-leninismens grundläggande teorier, som Stalin försvarade och utvecklade. Det var vid denna kongress som Chrusjtjov i sitt slutord började förkasta marxismen-leninismen i ett antal principfrågor.

I sin rapport vid 20:e kongressen framlade Chrusjtjov, under förevändning att "radikala förändringar" skett i världsläget, tesen om den "fredliga övergången". Han sade, att oktoberrevolutionens väg var "den enda riktiga vägen under då rådande historiska förhållanden", men att det, eftersom läget förändrats, blivit möjligt att verkställa övergången från kapitalism till socialism "på den parlamentariska vägen". Huvudinnehållet i denna felaktiga tes är en klar revision av marxismen-leninismens läror om staten och revolutionens väg såsom allmäntillgiltig.

Under samma förevändning, att "radikala förändringar" ägt rum i världsläget, ifrågasatte Chrusjtjov i sin rapport också giltigheten i Lenins läror om imperialismen och om krig och fred och förfalskade i verkligheten Lenins läror.

Chrusjtjov framställde den amerikanska regeringen och dess främste man såsom människor som står krigets krafter emot och inte såsom representanter för de imperialistiska krigskrafterna. Han sade "...de som förordar att viktiga frågor skall lösas medelst krig innehar fortfarande starka positioner där (i Förenta staterna) och ...de fortsätter att utöva starkt tryck på presidenten och administrationen". Han fortsatte med att säga att imperialisterna börjat erkänna att styrkepolitiken misslyckats och att "symptom på en viss tillnyktring framträder" bland dem. Detta var detsamma som att säga, att det var möjligt för den amerikanska regering en och dess huvudman att inte företräda det amerikanska monopolkapitalets intressen och att överge sin krigs- och aggressionspolitik och att de blivit krafter som försvarade freden.

Chrusjtjov deklarerade: "Vi vill vara vänner med Förenta staterna och samarbeta med dem för fred och internationell trygghet och även på de ekonomiska och kulturella områdena". Denna

---

⁴ Om de historiska lärdomarna av proletariats diktatur, eng utg, Foreign Language Press, Peking 1964, sid 7.

felaktiga åsikt utvecklades sedan till linjen om ”sovjetiskt-amerikanskt samarbete för världspöblemens lösning”.

Chrusjtjov vanställde Lenins riktiga princip för fredlig samlevnad mellan länder med skilda samhällssystem och förklarade, att fredlig samlevnad var Sovjetunionens ”allmänna linje för utrikespolitiken”. Detta var liktydigt med att ur den allmänna linjen för de socialistiska ländernas utrikespolitik utesluta deras ömsesidiga bistånd och samarbete likaväl som deras bistånd till den revolutionära kamp som de förtryckta folken och nationerna för, eller, att göra allt detta underordnat den så kallade ”fredliga samlevnadens” politik.

De frågor som SUKP:s ledning tog upp vid 20:e kongressen, och särskilt frågan om Stalin och den ”fredliga övergången”, hör ingalunda rätt och slätt till SUKP:s inre angelägenheter. De är högviktiga frågor av gemensamt intresse för samtliga broderpartier. Utan att alls i förväg överlägga med broderpartierna, drog SUKP:s ledning godtyckliga slutsatser. Den tvingade broderpartierna att acceptera ett fullbordat faktum och blandade sig, under förevändning att ”bekämpa personkulten”, plumpt i broderpartiernas och broderländernas inre angelägenheter och möblerade om i deras ledningar och drev på detta sätt in sin sekteristiska och splittrande politik i den internationella kommunistiska rörelsen.

Den utveckling som därefter ägt rum visar med växande klarhet att SUKP-ledarnas revisionism av och förräderi mot marxism-leninismen växt fram ur de ovannämnda misstagen.

KKP har alltid haft en i princip skiljaktig mening om SUKP:s 20:e kongress, och de ledande kamraterna inom SUKP är väl medvetna härom. Detta till trots påstår SUKP:s Centralkommittés öppna brev att Kinas kommunistiska parti tidigare gav 20:e kongressen sitt odelade stöd, att vi gjort en ”helomvändning” i vår värdering av 20:e kongressen och att vår ståndpunkt är full av ”vacklan och tvekan” och är ”falsk”.*

Det är omöjligt för SUKP:s ledning att skymma hela himlen med en hand. Låt fakta tala för sig själva.

Vid många tillfällen i interna diskussioner efter SUKP:s 20:e kongress har ledande kamrater ur KKP:s Centralkommitté högtidligen kritiserat SUKP-ledningens misstag.

I april 1956, mindre än två månader efter 20:e kongressen framlade kamrat Mao Tsetung, i samtal både med kamrat Mikojan, medlem av SUKP:s Centralkommittés presidium, och med sovjetambassadören i Kina, våra åsikter i frågan om Stalin. Han underströk att Stalins ”förtjänster uppvägs hans fel” och att det var nödvändigt att ”företa en konkret analys” och ”en allomfattande värdering” av Stalin.

Den 23 oktober 1956, då kamrat Mao Tsetung tog emot sovjetambassadören i Kina, framhöll han att ”Stalin förtjänar att kritiseras, men vi är inte överens med kritikmetoderna, och det finns också en del andra saker, som vi inte är överens med”.

Den 30 november 1956, framhöll kamrat Mao Tsetung då han mottog sovjetambassadören i Kina, ånyo att den grundläggande politiken och linjen under den tid då Stalin var vid makten var riktiga och att metoder som används mot fiender inte får användas mot de egna kamraterna.

Både kamrat Liu Shao-chi⁺, i sitt samtal med SUKP-ledare i oktober 1956, och kamrat Chou En-lai i sina samtal den 1 oktober 1956 med SUKP:s delegation till KKP:s 8:e kongress och den 18 januari 1957 med ledare för SUKP har också framfört våra åsikter i

---

* Här är man ute på hal is, ty även albanerna, som var allierade med kineserna under den sino-sovjetiska konflikten, har senare hävdade att kineserna till en början ”tvekade och vacklade”. Se [Kina, Albanien och Sovjetunionen 1956-57](#) och [Mao, KKP och frågan om Stalin](#) – Red

⁺ I senare upplagor av föreliggande dokument (publicerade efter Liu Shao-chi avsatts under kulturrevolutionen) har texten ”kamrat Liu Shao-chi” ersatts med texten ”en ledande medlem av centralkommittén”. – Red

frågan om Stalin. Bägge har därvid kritiserat SUKP-ledarnas misstag såsom framför allt bestående i "en fullständig brist på grundlig analys", av Stalin, "brist på självkritik" och "underlåtenhet att i förväg överlägga med broderpartierna".

I interna diskussioner med kamrater från SUKP har ledande kamrater ur KKP:s Centralkommitté också förklarat vari vi skiljer oss från dem i frågan om den fredliga övergången. Dessutom överlämnade KKP:s Centralkommitté i november 1957 till SUKP:s Centralkommitté en skriven "redogörelse för våra åsikter i frågan om den fredliga övergången", som utförligt och klart framlade KKP:s åsikt.

I sina många interna diskussioner med kamrater från SUKP har ledande kamrater ur KKP:s Centralkommitté också systematiskt redogjort för våra åsikter om det internationella läget och den internationella kommunistiska rörelsens strategi med direkt hänvisning till SUKP:s 20:e kongress' misstag.

Detta är de enkla fakta. Hur ska SUKP-ledningen kunna utplåna dem genom oblygt ljugande?

SUKP:s Centralkommitté, som försöker att dölja dessa viktiga fakta, citerar i sitt öppna brev lösryckta satser ur offentliga uttalanden av kamraterna Mao Tsetung, Teng Hsiao-ping och Liu Shao-chi⁺ för att visa att Kinas kommunistiska parti vid en tid helt ställde sig bakom SUKP:s 20:e kongress. Detta är fruktlöst.

Faktum är att Kinas kommunistiska parti aldrig och ingenstades helt ställt sig bakom SUKP:s 20:e kongress, förklarat sig överens med det fullständiga utdömandet av Stalin eller anslutit sig till åsikten om fredlig övergång till socialismen på den "parlamentariska vägen".

Inte långt efter SUKP:s 20:e kongress publicerade vi den 5 april 1956 "Om de historiska erfarenheterna av proletariatets diktatur" och därefter, den 29 december 1956, "Mera om de historiska erfarenheterna av proletariatets diktatur". Dessa bägge artiklar företog, samtidigt som de tillbakavisade imperialisternas och reaktionärernas antikommunistiska förtal, en grundlig analys av Stalins liv, bekräftade allmängiltigheten i Oktoberrevolutionens väg, summerade de historiska erfarenheterna av proletariatets diktatur och kritiserade taktfullt men otvetydigt 20:e kongressens felaktiga påståenden. Är inte detta ett vittbekant faktum?*

Kinas kommunistiska parti har efter SUKP:s 20:e kongress fortsatt att ställa ut Stalins porträtt tillsammans med porträtten av de andra stora revolutionära ledarna, Marx, Engels och Lenin. Är inte även detta ett vittbekant faktum?

Det bör naturligtvis sägas att vi på den tiden, för att bevara enheten mot fienden och av hänsyn till den svåra ställning i vilken SUKP-ledarna då befann sig, avstod från öppen kritik mot 20:e kongressens misstag, därför att imperialisterna och reaktionärerna i alla länder utnyttjade dessa misstag och utvecklade en ursinnig verksamhet mot Sovjetunionen, mot kommunismen och mot folken, och även därför att SUKP-ledarna då ännu inte avlägsnat sig så långt från marxismen-leninismen som de senare gjort. Vid den rätta tiden hoppades vi innerligt att SUKP-ledarna skulle rätta sina misstag. Följaktligen försökte vi alltid att söka fram positiva aspekter och gav dem i offentliga sammanhang allt stöd som var lämpligt och nödvändigt.

Men även härunder klargjorde ledande kamrater ur KKP:s Centralkommitté vår ståndpunkt till SUKP:s 20:e kongress genom att i sina offentliga tal framhäva positiva lärdomar och principer.

SUKP:s Centralkommittés öppna brev gör gällande att kamrat Liu Shao-chi, i sin politiska rapport⁺⁺ vid KKP:s 8:e kongress helt anslöt sig till SUKP:s 20:e kongress. Men det var just i

⁺ I senare upplagor har "Liu Shao-chi" ersatts med texten "en ledande medlem av centralkommittén". – Red

* Se [Mao, KKP och frågan om Stalin](#) för en grundlig studie av Stalin-frågan. – Red

⁺⁺ I senare upplagor har "kamrat Liu Shao-chi, i sin politiska rapport" ersatts av "den politiska rapporten" – Red

denna rapport som kamrat Liu Shao-chi talade⁺⁺⁺ om den kinesiska revolutionens lärdomar och förklarade att den ”fredliga övergången” väg var felaktig och genomförbar.

SUKP:s Centralkommitté gör i sitt öppna brev gällande att kamrat Teng Hsiao-ping i sin rapport till KKP:s 8:e kongress, om revideringen av partistadgarna, helt anslöt sig till ”kampen mot personkulten”. Men det var just vid denna kongress som kamrat Teng Hsiao-ping ganska utförligt diskuterade den demokratiska centralismen i partiet och förhållandena mellan ledare och massor samt redogjorde för vårt partis konsekventa och riktiga arbetsstil och sålunda i själva verket kritiserade 20:e kongressens misstag beträffande ”bekämpandet av personkulten”.

Ligger det något felaktigt i det sätt varpå vi handlat? Har vi inte, genom att stå fast i princip och slå vakt om enheten, gjort exakt vad ett marxist-leninistiskt parti bör göra?

Hur kan den konsekvent riktiga ställning som Kinas kommunistiska parti intagit till 20:e kongressen beskrivas såsom ”full av vacklan och tvekan”, såsom ”falsk” och sägas representera en ”helomvändning”?

SUKP:s Centralkommitté trodde kanske, då den framställde dessa anklagelser mot oss, att den kunde förneka den kritik vi framfört emedan denna var känd endast av ett fåtal av SUKP:s ledare, och att den kunde använda avsiktliga osanningar till att vilseleda de stora massorna av SUKP:s medlemmar och sovjetfolket. Men bevisar inte detta dess egen falskhet?

De allvarliga följderna av SUKP:s 20:e kongress

SUKP:s Centralkommittés öppna brev förkunnar högljutt att SUKP:s 20:e kongress givit ”underbara” och ”storslagna resultat”.

Men historien kan man inte förändra. De, som inte lider av ett allt för kort minne, påminner sig att 20:e kongressen, genom sina misstag, inte åstadkom ”underbara” och ”storslagna resultat” utan en diskreditering av Sovjetunionen, av proletariats diktatur och av socialismen och kommunismen och med ytterligt svåra följder för den internationella kommunistiska rörelsen gav imperialisterna, reaktionärerna och kommunismens övriga fiender ett tillfälle.

Efter kongressen piskade imperialisterna och reaktionärerna allestädes, svällande av övermod, upp en världsomsvepande tidvattenvåg mot Sovjetunionen, kommunismen och folken. De amerikanska imperialisterna såg i SUKP-ledningens med alla krafter företagna attack mot Stalin något som ”mer än någonsin passade våra syften”⁵ och talade öppet om att använda Chrusjtjovs hemliga rapport såsom ett ”vapen till att förstöra den kommunistiska rörelsens prestige och inflytande”⁶ och de tog tillfället att förordna en ”fredlig omvandling” i Sovjetunionen.⁷

Titoisterna blev synnerligen aggressiva. Stoltserande med sin reaktionära paroll om ”anti-stalinism” gick de till ursinniga angrepp mot proletariats diktatur och det socialistiska systemet. De förklarade, att SUKP:s 20:e kongress ”skapat element tillräckligt” för den ”nya kurs”, som Jugoslavien inlett och att ”frågan är nu huruvida denna kurs ska vinna eller stalinismens kurs ska vinna på nytt”.⁸

Trotskisterna, dessa fiender till kommunismen, som befunnit sig i förtvivlad knipa, återupptog en febril verksamhet. I sitt ”Manifest till arbetarna och folken i hela världen” sade den så

⁺⁺⁺ I senare upplagor har ”just i denna rapport som kamrat Liu Shao-chi talade” ersatts med ”just denna rapport som talade” – *Red*

⁵ Radiotal av T. C. Streibert, chef för USA:s Informationsbyrå, USIA, 11 juni 1956.

⁶ Ledare i *New York Times* 23 juni 1956 med rubriken ”Den kommunistiska krisen”.

⁷ J. F. Dulles: Uttalande vid presskonferensen 3 april 1956.

⁸ J. B. Tito: Tal i Pula 11 november 1956.

kallade Fjärde internationalen: ”I dag, när ledarna i Kreml själva erkänner Stalins förbrytelser, medger de underförstått, att den outröttliga kamp, som förts. . . av den trotskistiska världsrörelsen mot arbetarstatens degeneration, var fullt berättigad”.

Den 20:e kongressens misstag skapade stor ideologisk förvirring inom den internationella kommunistiska rörelsen och åstadkom att den översvämmades av revisionistiska idéer. Tillsammans med imperialisterna, reaktionärerna och Tito-klicken gick kommunismens renegater i många länder till angrepp mot marxismen-leninismen och den internationella kommunistiska rörelsen.

Mest påfallande bland de händelser som ägde rum under denna period var episoden i de sovjetisk-polska relationerna och den kontrarevolutionära revolten i Ungern. Dessa två händelser var av olika karaktär. Men SUKP:s ledning begick grova fel i bägge fallen. Genom att föra fram trupper i avsikt att betvinga de polska kamraterna gjorde de sig skyldiga till stormaktschauvinism. Och i det kritiska ögonblick, då de ungerska kontrarevolutionärerna ockuperat Budapest, hade de en tid för avsikt att gå in för en kapitulationspolitik och överlämna det socialistiska Ungern till kontrarevolutionärerna.

Dessa misstag av ledningen för SUKP stegrade övermodet hos kommunismens alla fiender, skapade stora svårigheter för många broderpartier och tillfogade den internationella kommunistiska rörelsen stor skada.

I detta läge krävde Kinas kommunistiska parti och andra broderpartier, som höll fast vid marxismen-leninismen, mycket bestämt, att imperialisterna och reaktionens angrepp skulle slås tillbaka och det socialistiska lägret och den internationella kommunistiska rörelsen skyddas. Vi vidhöll att alla nödvändiga åtgärder måste vidtas för att krossa den kontrarevolutionära revolten i Ungern och vände oss bestämt emot att det socialistiska Ungern skulle uppges. Vi höll på, att man vid behandlingen av problem mellan broderpartier och broderländer skulle följa riktiga principer och därmed stärka enheten inom det socialistiska lägret, och vi vände oss bestämt emot stormaktschauvinismens felaktiga metoder. På samma gång gjorde vi stora ansträngningar att skydda SUKP:s anseende.

Då godtog SUKP:s ledare våra förslag och utgav den 30 oktober 1956 sovjetregeringens ”Deklaration om grundvalarna för utveckling och ytterligare stärkande av vänskapen och samarbetet mellan Sovjetunionen och andra socialistiska länder”, i vilken de granskade några av sina egna tidigare misstag i handhavandet av förbindelserna med broderländerna. Den 1 november utgav den kinesiska regeringen ett uttalande i vilket den understödde sovjetregeringens deklARATION.

Allt detta gjorde vi i den internationella kommunistiska rörelsens intresse och i syfte att förmå ledarna för SUKP att dra de riktiga lärdomarna och rätta sina misstag i god tid samt inte halka längre bort från marxismen-leninismen. De händelser som därefter följde visade emellertid att ledarna för SUKP hyste agg emot oss och betraktade KKP och dess fasthållande vid den proletära internationalismen som det största hindret för sin felaktiga linje.

1957 års Moskvamöte med broderpartierna

1957 års möte med representanter för de kommunistiska partierna och arbetarpartierna hölls i Moskva sedan de kraftiga attacker avväjts som imperialisterna och reaktionärerna i olika länder riktat mot den internationella kommunistiska rörelsen.

SUKP:s Centralkommittés öppna brev säger, att SUKP:s 20:e kongress spelade en ”oerhört betydelsefull roll” för utformandet av den internationella kommunistiska rörelsens allmänna linje. Fakta visar raka motsatsen. Den 20:e kongressens felaktiga åsikter i många viktiga principfrågor avvisades och korrigerades av 1957 års möte med broderpartierna.

Den välbekanta Deklarationen, som år 1957 antogs av Moskvamötet, summerade den internationella kommunistiska rörelsens erfarenhet, angav de för alla kommunistiska partier gemensamma uppgifterna, fastslog allmängiltigheten i Oktoberrevolutionens väg, sammanfattade de allmänna lagar, som styr den socialistiska revolutionen och det socialistiska uppbygget, och fastlade de principer, som är vägledande för förhållandet mellan broderpartier och broderländer. Den internationella kommunistiska rörelsens gemensamma linje, som på detta sätt utarbetades vid mötet, sammanfattar marxismen-leninismens revolutionära principer och vänder sig emot de felaktiga och från marxismen-leninismen avvikande åsikter, som framfördes vid 20:e kongressen. De i Deklarationen fastlagda principer, som är vägledande för förhållandet mellan broderpartier och broderländer, är konkreta uttryck för den proletära internationalismens princip och står i motsättning till SUKP-ledningens stormaktschauvinism och sekterism.

KKP:s delegation, som leddes av kamrat Mao Tsetung, utförde mycket arbete vid mötet. Å ena sidan höll den utförliga rådplägningar med SUKP:s ledare och förde, när så var nödvändigt och lämpligt, kamp emot dem, för att hjälpa dem att rätta sina misstag. Å andra sidan hade den upprepade meningsutbyten med ledarna för andra broderpartier på det att ett gemensamt och för alla godtagbart dokument skulle kunna utarbetas.

Det viktigaste tvisteämnet mellan oss och SUKP:s delegation vid detta möte var övergången från kapitalism till socialism. I sitt ursprungliga förslag till Deklaration krävde SUKP:s ledning prompt att få med 20:e kongressens felaktiga åsikter om den fredliga övergången. Detta förslag sade inte ett ord om en icke-fredlig övergång utan omnämnde endast fredlig övergång. Dessutom framställde det den fredliga övergången såsom bestående i att man ”tryggar en majoritet i parlamentet och omformar parlamentet från ett instrument för bourgeoisins diktatur till ett instrument för en verklig folkets statsmakt”. Det satte i verkligheten den ”parlamentariska vägen”, som Andra internationalens opportunister förespråkade, i stället för Oktoberrevolutionens väg och förfalskade den grundläggande marxist-leninistiska teorin om staten och revolutionen.

Kinas kommunistiska parti bekämpade beslutsamt de felaktiga åsikter, som det av SUKP:s ledning framlagda deklaraionsförslaget innehöll. Vi framförde våra meningar om två ytterligare förslag, som SUKP:s Centralkommitté lade fram, och företog ett betydande antal stora principiella ändringar, vilka vi framlade såsom vårt eget reviderade förslag. På grundval av detta reviderade förslag hölls därefter upprepade diskussioner mellan de kinesiska och sovjetiska delegationerna innan ”SUKP:s och KKP:s gemensamma förslag till Deklaration” underställdes de övriga broderpartiernas delegationer för att de skulle säga sina meningar därom.

Såsom ett resultat av de gemensamma bemödandena från KKP:s och andra broderpartiers delegationer antog mötet slutligen 1957 års Deklaration i föreliggande version, som jämförd med SUKP-ledningens första förslag innehåller två stora förändringar i frågan om övergången från kapitalism till socialism. För det första pekar Deklarationen, samtidigt som den talar om möjligheten till en fredlig övergång, också på den icke fredliga övergången och framhåller: ”Leninismen lär, att de härskande klasserna inte avstår från sin makt frivilligt, vilket också bekräftas av den historiska erfarenheten”. För det andra, samtidigt som Deklarationen talar om att erövra ”en betryggande majoritet i parlamentet” betonar den också nödvändigheten att ”utveckla en utomparlamentarisk masskamp, krossa de reaktionära krafternas motstånd och skapa de nödvändiga förutsättningarna för den socialistiska revolutionens fredliga genomförande”.

Trots dessa förändringar var Deklarationens formulering i fråga om övergången från kapitalism till socialism alltjämt otillfredsställande. Vi gav slutligen med oss på denna punkt

men endast med hänsyn till SUKP-ledarnas upprepade gånger framförda önskemål att formuleringen skulle visa visst samband med den som gjordes av SUKP:s 20:e kongress.

Vi överlämnade emellertid till SUKP:s Centralkommitté en redogörelse för våra åsikter i frågan om den fredliga övergången, vari dessa utförligt och klart förklarades. Redogörelsen betonar starkt följande:

I den internationella kommunistiska rörelsens nuvarande läge är det ur taktisk synpunkt fördelaktigt att hänvisa till önskan om en fredlig övergång. Men det skulle vara olämpligt att överbetona möjligheten till fredlig övergång.

De (proletariatet och det kommunistiska partiet) måste vara beredda att vid varje tidpunkt slå tillbaka kontrarevolutionära angrepp och att, i revolutionens kritiska ögonblick, då arbetarklassen griper statsmakten, störta bourgeoisin med väpnat våld om den tillgriper våld för att undertrycka folkets revolution (allmänt talat är det oundvikligt att bourgeoisin kommer att göra detta).

Att uppnå en majoritet i parlamentet är inte detsamma som att krossa den gamla statsapparaten (huvudsakligen de väpnade styrkorna) och upprätta en ny statsapparat (huvudsakligen väpnade styrkor). Därest bourgeoisins militär-byråkratiska statsapparat inte krossas, kommer en parlamentarisk majoritet för proletariatet och dess pålitliga bundsförvanter antingen att vara omöjlig... eller otillförlitlig... (Se *Bilaga I*, nedan)

Som ett resultat av gemensamma ansträngningar av KKP:s och andra broderpartiers delegationer korrigerade 1957 års Deklaration också de felaktiga åsikter som SUKP-ledningen framfört vid 20:e kongressen i sådana frågor som om imperialismen och om krig och fred, och den tillfogade många viktiga moment i ett antal principfrågor. De viktigaste tilläggen var: tesen att den amerikanska imperialismen är världsreaktionens centrum och en svuren fiende till folken; tesen att om imperialismen skulle släppa lös ett världskrig, skulle den därmed döma sig själv till förintelse; de allmänna lagarna för den socialistiska revolutionen och det socialistiska uppbygget; principen att förbinda marxismen-leninismens allmängiltiga sanning med revolutionens och uppbyggets konkreta praktik i olika länder; formuleringen om betydelsen av att tillämpa den dialektiska materialismen i det praktiska arbetet; tesen att arbetarklassens erövring av den politiska makten är revolutionens början och inte dess avslutning; tesen att det kommer att ta en ganska lång tid att avgöra frågan om vem som skall vinna – kapitalismen eller socialismen; tesen att förekomsten av borgerligt inflytande är en inre källa till revisionism, medan kapitulation för imperialistiska påtryckningar är dess yttre källa, osv.

Samtidigt gjorde KKP:s delegation vissa nödvändiga kompromisser. Förutom med formuleringen om den fredliga övergången, var vi inte heller överens med hänvisningen till SUKP:s 20:e kongress och föreslog ändringar. Men av hänsyn till den svåra ställning i vilken SUKP:s ledning vid denna tid befann sig, vidhöll vi emellertid inte ändringskraven.

Vem kunde ha föreställt sig, att de eftergifter som vi gjorde av hänsyn till större intressen senare skulle användas av SUKP:s ledning såsom en ursäkt för att skärpa meningsskiljaktigheterna och skapa splittring inom den internationella kommunistiska rörelsen?

SUKP:s Centralkommittés öppna brev likställer beständigt resolutionen från SUKP:s 20:e kongress med 1957 års Deklaration och försöker därmed ersätta den internationella kommunistiska rörelsens gemensamma linje med 20:e kongressens felaktiga linje. Vi har för länge sedan framhållit och anser det nu nödvändigt att upprepa, att, enligt principen att alla broderpartier är självständiga och jämlika, har ingen rätt att av broderpartier kräva att de skall godtaga resolutioner från ett partis kongress och inte heller någonting annat, och att resolutioner från en partikongress, vilket parti det än vara må, inte kan betraktas såsom den internationella kommunistiska rörelsens allmänna linje och inte kan ha bindande kraft för

andra broderpartier. Endast marxismen-leninismen och enhälligt antagna dokument utgör den gemensamma kodex, som är bindande för oss och alla broderpartier.

Revisionismens tillväxt inom SUKP-ledningen

Efter Moskvamötet 1957, med dess enhälligt antagna Deklaration, hoppades vi att SUKP:s ledning skulle följa den i Deklarationen nedlagda linjen och rätta sina misstag. Vi beklagar att vi måste säga att SUKP:s ledning, tvärtemot vårt och alla andra marxist-leninistiska broderpartiers förväntan, begick allt allvarligare brott emot Deklarationens revolutionära principer och de principer som är vägledande för förhållandet mellan broderpartier och broderländer och avlägsnade sig allt längre från marxismen-leninismens och den proletära internationalismens väg. Revisionismen inom SUKP:s ledning växte. Denna utveckling skärpte menings-skiljaktigheterna i den internationella kommunistiska rörelsen och förde den upp till ett nytt stadium.

Med fullständigt bortseende från den gemensamma slutsatsen i 1957 års Deklaration, att den amerikanska imperialismen är en fiende till all världens folk, sökte SUKP:s ledning ivrigt att få till stånd samarbete med den amerikanska imperialismen och få världsproblemen lösta av Sovjetunionens och Förenta staternas främste ledare. Chrusjtjov prisade, särskilt vid tiden för samtalen i Camp David i september 1959, Eisenhower i högan sky, hälsade honom såsom en man som ”åtnjuter sitt folks fullständiga förtroende”⁹ och som ”också liksom vi bekymrar sig om att trygga freden”.¹⁰ Kamrater i SUKP gjorde dessutom energiskt reklam för den så kallade ”Camp David-andan”, vars existens Eisenhower själv förnekade, och gjorde gällande att den markerade ”en ny era i de internationella förhållandena”¹¹ och en ”vändpunkt i historien”.¹²

I uttalanden av Chrusjtjov och i sovjetpressen förespråkade sovjetledarna ivrigt, helt bortseende ifrån den revolutionära linjen i 1957 års Deklaration, sin revisionistiska linje för ”fredlig samlevnad”, ”fredlig tävlan” och ”fredlig övergång”. De lovprisade imperialisternas ”visdom” och ”goda vilja”, predikade att ”en värld utan vapen, utan arméer och utan krig” kunde förverkligas medan större delen av jorden ännu styrdes och kontrollerades av imperialismen¹³ och att allmän och fullständig avrustning kunde ”inleda en i ordets egentliga bemärkelse ny epok i Asiens, Afrikas och Latinamerikas ekonomiska utveckling”,¹⁴ osv, osv.

SUKP publicerade många böcker och artiklar i vilka det förvanskade marxismen-leninismens grundläggande teorier, berövade den deras revolutionära anda och propagerade sina revisionistiska synpunkter i en hel rad av viktiga principfrågor på filosofins och den politiska ekonomins, den socialistiska och kommunistiska teorins, historiens, litteraturens och konstens områden.

SUKP:s ledning bemödade sig aktivt att tvinga sina åsikter på de internationella demokratiska organisationerna och att ändra deras riktiga linjer. Ett iögonfallande och typiskt exempel härpå var de sovjetiska kamraternas uppträdande vid det sammanträde som Fackliga världsfederationens generalråd höll i Peking i juni 1960.

Helt utan hänsyn till de i 1957 års Deklaration nedlagda principer, som är vägledande för förhållandet mellan broderländer och broderpartier, och ivriga att ställa sig in hos den amerikanska imperialismen hängav sig SUKP:s ledare åt en otyglad verksamhet mot Kina. De

⁹ N.S. Chrusjtjov: Tal vid massmöte i Moskva 28 september 1959.

¹⁰ N.S. Chrusjtjov: Presskonferens i Washington 27 september 1959.

¹¹ A.A. Gromyko: Tal vid SSSR:s Högsta sovjets session 31 oktober 1959.

¹² Nyårshälsning från N.S. Chrusjtjov och K.Y. Vorosjilov till D.D. Eisenhower i januari 1960.

¹³ N.S. Chrusjtjov: Svar på frågor från Roberto J. Noble, chef för argentinska tidningen *Clarín*, 30 december 1959.

¹⁴ N. S. Chrusjtjov: Tal i FN:s generalförsamling 18 september 1959.

betraktade Kinas kommunistiska parti och dess fasthållande vid marxismen-leninismen såsom ett hinder för sin revisionistiska linje. De trodde att de hade löst sina inre problem och ”stabiliserat” sin egen position och därför kunde intensifiera sin politik att ”vara vänliga mot fiender och gå hårt fram med vänner”.

År 1958 framförde SUKP:s ledning orimliga krav, som avsåg att lägga Kina under sovjetisk militärkontroll. Dessa orimliga krav avvisades beslutsamt och med rätta av den kinesiska regeringen. Inte långt därefter, i juni 1959, bröt sovjetregeringen ensidigt den överenskommelse om ny teknologi för det nationella försvaret, som ingicks mellan Kina och Sovjetunionen i oktober 1957, och vägrade att förse Kina med en prototyp av en atombomb och tekniska data beträffande dess tillverkning.

Sedan, alldeles före Chrusjtjovs besök i Förenta staterna, skyndade SUKP:s ledning, utan att fästa avseende vid Kinas upprepade invändningar, att publicera TASS-uttalandet av den 9 september 1959 om det kinesisk-indiska gränsintermezzot och ställde sig därmed på de indiska reaktionärernas sida. På detta sätt gjorde SUKP:s ledning meningsskiljaktigheterna mellan Kina och Sovjetunionen offentliga inför hela världen.

SUKP-ledningens åtgärder, att bryta avtalet om ny teknologi för det nationella försvaret och publicera uttalandet om den kinesisk-indiska gränssammanstötningen inför Chrusjtjovs besök i Förenta staterna, var ceremoniella gåvor till Eisenhower för att ställa in sig hos den amerikanska imperialismen och skapa den så kallade ”Camp David-andan”.

SUKP:s ledare och de sovjetiska publikationerna riktade också många hätska angrepp mot Kinas kommunistiska partis inrikes- och utrikespolitik. Dessa angrepp leddes nästan alltid av Chrusjtjov personligen. Han insinuerade att Kinas socialistiska uppbygge ”hoppade över ett stadium” och var ”jämlikhetsmakarnas kommunism”¹⁵ samt att Kinas folkkommuner var ”till sitt väsen reaktionära”.¹⁶ Genom insinuationer försökte han nedsvärta Kina såsom krigiskt, skyldigt till ”äventyrspolitik”¹⁷ och så vidare. Återkommen från överläggningarna i Camp David gick han så långt som till att försöka pracka på Kina den amerikanska planen om ”två Kina”, och vid statsbanketten till firande av Folkrepubliken Kinas tioårsdag, höll han en moralpredikan för Kina om att man inte fick ”prova det kapitalistiska systemets stabilitet med våld”.

Den revisionismens och splittringens linje som SUKP:s ledning genomförde skapade svår förvirring i den internationella kommunistiska rörelsens led. Det verkade som om den amerikanska imperialismen hade upphört att vara den mest ondskefulla fienden till folket i hela världen. Eisenhower välkomnades av vissa kommunister såsom ett ”fredens sändebud”. Marxismen-leninismen och 1957 års Deklaration tycktes vara föråldrade.

Under dessa förhållanden och för att försvara marxismen-leninismen och 1957 års Deklaration samt klara upp den ideologiska förvirringen inom den internationella kommunistiska rörelsen, publicerade Kinas kommunistiska parti i april 1960 ”Leve leninismen” och två andra artiklar. I vår orubbliga inställning på att hålla fast vid principerna och bevara enheten, koncentrerade vi oss på att förklara de revolutionära teserna i 1957 års Deklaration och de grundläggande marxistisk-leninistiska teorierna om imperialismen, om krig och fred och om den proletära revolutionen och proletariatets diktatur. Synpunkterna i dessa tre artiklar var helt olika den rad av felaktiga åsikter som propagerades av SUKP-ledare. För större intressens skull avstod vi emellertid från att offentligen kritisera kamraterna i SUKP och riktade kampens udd mot imperialisterna och de jugoslaviska revisionisterna.

¹⁵ N.S. Chrusjtjov: *Rapport till SUKP:s 21:a kongress*, januari 1959.

¹⁶ N.S. Chrusjtjov: *Samtal med amerikanske senatoren H.H. Humphrey* 1 december 1958.

¹⁷ N.S. Chrusjtjov: *Rapport till SSSR:s Högsta sovjets session*, oktober 1959.

SUKP:s Centralkommittés öppna brev förbrukar mycken energi på att förvränga och angripa ”Leve leninismen” och de två andra artiklarna, men är ur stånd att stödja sina angrepp med ett enda övertygande argument. Vi skulle vilja fråga: borde vi under de förhållanden som rådde ha hållit tyst om de felaktiga åsikter och dåraktiga argument som blivit gängse? Hade vi inte rätt och faktiskt också skyldighet att framträda till försvar för marxismen-leninismen och 1957 års Deklaration?

SUKP-ledningens överraskningsattack på KKP

En vecka efter publiceringen av ”Leve leninismen” och våra bägge andra artiklar, inträngde ett amerikanskt U-2-plan i Sovjetunionens luftrum, och Förenta staterna omintetgjorde de fyra makternas toppkonferens. ”Camp David-andan” förflyktigades fullständigt. Sålunda bekräftade händelserna våra åsikter till alla delar.

Inför ärkefienden var det en bjudande plikt för de kommunistiska partierna i Kina och Sovjetunionen och broderpartierna i hela världen att göra slut på sina meningsskiljaktigheter, stärka enheten sinsemellan och föra en gemensam kamp mot fienden. Men detta var inte vad som skedde. På sommaren 1960 ökades meningsskiljaktigheterna inom den internationella kommunistiska rörelsen, en kampanj i stor skala inleddes mot KKP, och SUKP:s ledning utvidgade de ideologiska meningsskiljaktigheterna mellan de kinesiska och sovjetiska partierna till de statliga relationernas område.

I början av juni 1960 föreslog SUKP:s Centralkommitté att representanter för de kommunistiska partierna och arbetarpartierna i de socialistiska länderna skulle ta tillfället i akt att mötas vid Rumänska arbetarpartiets tredje kongress, som skulle hållas i Bukarest längre fram i juni, för att utbyta åsikter om det internationella läge som uppstått sedan Förenta staterna omintetgjort de fyra makternas toppkonferens. Kinas kommunistiska parti gillade inte denna ide med ett i hast hopkallat möte och inte heller idén att ha ett möte med representanter enbart för partierna i de socialistiska länderna. Vi ställde ett positivt förslag, om att det skulle hållas ett möte med representanter för samtliga kommunistiska partier och arbetarpartier i världen, och hävdade att tillbörliga förberedelser krävdes för att göra detta möte lyckat. SUKP gick med på vårt förslag. De bägge partierna överenskom därefter att, såsom ett led i förberedelserna för det internationella mötet, de representanter för broderpartier som övervarade Rumänska arbetarpartiets tredje kongress kunde ha ett förberedande meningsutbyte angående tid och plats för mötet men inte träffa några beslut.

I Bukarest bröt SUKP-ledarna till vår förvåning sitt ord och släppte loss ett överraskningsangrepp mot Kinas kommunistiska parti, riktade stöten i kampen mot oss och inte mot den amerikanska imperialismen.

Bukarestmötet med representanter för broderpartierna hölls under tiden 24 till 26 juni. Det är en klar lögn när SUKP:s Centralkommitté i sitt öppna brev framställer detta möte såsom en ”kamratlig hjälp” till Kinas kommunistiska parti.

Vad som i verkligheten hände var att SUKP:s av Chrusjtjov ledda delegation dagen före mötet till en del av broderpartiernas representanter delade ut och för andra läste upp ett den 21 juni daterat Informationsbrev från SUKP:s Centralkommitté till KKP:s Centralkommitté. Detta informationsbrev förtalade och angrep grundlöst KKP över hela linjen; det utgjorde ett program för den kampanj mot Kina som SUKP-ledningen satte i gång.

Vid mötet tog Chrusjtjov ledningen i organiserandet av en stor konvergerande stormlöpning mot Kinas kommunistiska parti. I sitt tal smädade han fräckt Kinas kommunistiska parti som ”galningar”, som ”önskar släppa kriget löst”, ”tagit upp de imperialistiska monopolkapitalisternas banér”, är ”rent nationalistiska” i den kinesisk-indiska gränsfrågan samt använde ”trotskistiska metoder” mot SUKP. Broderpartiernas representanter, som lydde Chrusjtjov

och följde hans exempel, anklagade också fräckt KKP för att vara ”dogmatiskt”, inställt på ”äventyrspolitik”, ”pseudorevolutionärt” och ”sekteristiskt”, ”värre än Jugoslavien” osv, osv.

Den kampanj mot Kina, som Chrusjtjov inledde vid detta möte, kom som en överraskning också för många broderpartier. Representanter för ett antal marxist-leninistiska broderpartier tog anstöt av SUKP-ledningens felaktiga handlingssätt.

Vid detta möte vägrade Albanska arbetets partis ledare att lyda SUKP-ledarnas taktpinne och vände sig bestämt mot deras sekteristiska verksamhet. Följaktligen betraktade SUKP-ledarna Albanska arbetets parti som en påle i sitt kött. Och därefter vidtog de allt mera drastiska åtgärder mot det albanska partiet.

Kan den lömska attack som SUKP:s ledning satte i gång mot KKP kallas ”kamratlig hjälp”? Naturligtvis inte. Den var ett av SUKP:s ledning i förväg arrangerat antikinesiskt uppträde. Den innebar ett allvarligt och grovt brott mot de principer som är vägledande för förhållandet mellan broderpartier sådana dessa utformats i 1957 års Deklaration. Den var ett angrepp i stor skala på ett marxist-leninistiskt parti utfört av revisionisterna, som representerades av SUKP:s ledare.

Under dessa omständigheter förde Kinas kommunistiska parti en kamp lika för lika mot SUKP:s ledning till försvar för de marxist-leninistiska ståndpunkterna och de i deklARATIONEN nedlagda principerna för förhållandena mellan broderpartier. För större intressens skull undertecknade KKP:s delegation i Bukarest kommunikén om mötet och distribuerade samtidigt den 26 juni 1960, enligt KKP:s Centralkommittés instruktioner, ett skrivet uttalande. I detta uttalande framhöll KKP:s delegation att Chrusjtjovs uppträdande vid Bukarestmötet skapade ett ytterligt dåligt prejudikat i den internationella kommunistiska rörelsen. Uttalandet deklarerade högtidligen:

”Det råder meningsskiljaktigheter mellan oss och kamrat Chrusjtjov om en hel rad av marxismen-leninismens grundläggande principer.” ”Den internationella kommunistiska rörelsens framtid avhänger av folkens behov och kamp i alla länder och av marxismen-leninismens vägledning och kommer aldrig att avgöras av någon individs taktpinne.” ”...vårt parti tror på och följer marxismen-leninismens och endast marxismen-leninismens sanning och kommer aldrig att underkasta sig felaktiga åsikter som står i strid med marxismen-leninismen.” (Se *Bilaga II*, nedan)

SUKP:s ledare fann sig inte i att de misslyckats att betvinga Kinas kommunistiska parti i Bukarest. Omedelbart efter Bukarestmötet utsatte de Kina för ytterligare påtryckningar, genom att vidtaga ett antal åtgärder för att utvidga de ideologiska meningsskiljaktigheterna mellan de kinesiska och sovjetiska partierna till de statliga relationernas område.

I juli beslöt sovjetregeringen plötsligt ensidigt att återkalla alla sovjetiska experter i Kina inom en månad och rev därmed hundratals överenskommelser och kontrakt i småstycken. På sovjetisk sida annullerade man ensidigt överenskommelsen enligt vilken Kina i Sovjetunionen publicerade tidskriften *Druzhiba* (Vänskap) och Sovjetunionen i Kina utgav tidskriften *Su Chung You Hao* (Sovjetisk-kinesisk vänskap) och de distribuerades på ömsesidigt lika villkor. Sovjetsidan vidtog den omotiverade åtgärden att kräva återkallade av en medlem av personalen på kinesiska ambassaden i Sovjetunionen och provocerade bråk vid kinesisk-sovjetiska gränsen.

Tydligen föreställde sig SUKP:s ledare att när de väl viftade med taktpinnen, samlade sina skarprättare till ett konvergerande angrepp och tillämpade väldiga politiska och ekonomiska påtryckningar, kunde de tvinga Kinas kommunistiska parti att överge sin marxist-leninistiska och proletärt internationalistiska ståndpunkt och underkasta sig deras revisionistiska och stormaktschauvinistiska påbud. Men Kinas härdade och länge prövade kommunistiska parti och det kinesiska folket kunde varken betvingas eller underkuvas. De som försökte att under-

kuva oss, genom att sätta igång en stormlöpning emot oss och använda påtryckningar, räknade fullständigt fel.

Vi ska i andra artiklar återkomma med detaljer om hur SUKP:s ledning saboterade de kinesisk-sovjetiska förbindelserna. Här ska vi endast framhålla, att SUKP:s Centralkommitté i sitt öppna brev, då den berör frågan om de kinesisk-sovjetiska förbindelserna, falskeligen anklagar Kina för att ha utvidgat de ideologiska meningsskiljaktigheterna till de statliga förbindelsernas område och för att minska handeln mellan de bägge länderna, men medvetet förtiger faktum, att sovjetregeringen drog bort alla sina experter från Kina och ensidigt annullerade hundratals avtal och kontrakt samt att det var dessa ensidiga handlingar från sovjetisk sida som gjorde att den kinesisk-sovjetiska handeln krympte. Det är verkligen bedrövligt att se SUKP:s ledning så oblygt föra sina medlemmar och sovjetfolket bakom ljuset.

Kampen mellan de bägge linjerna på 1960 års möte med broderpartierna

Under senare hälften av 1960 utvecklades en hård kamp inom den internationella kommunistiska rörelsen kring mötet med representanterna för de kommunistiska partierna och arbetarpartierna. Det var en kamp mellan marxismen-leninismens linje och revisionismens linje och mellan en politik som gick ut på att hålla fast vid principerna och bevara enheten, och en annan politik, som var inriktad på att vända principerna ryggen och skapa splittring.

Det hade före mötet blivit uppenbart att SUKP:s ledning envist höll fast vid sin felaktiga ståndpunkt och försökte att påtvinga den internationella kommunistiska rörelsen sin felaktiga linje.

Kinas kommunistiska parti var livligt medvetet om hur allvarliga meningsskiljaktigheterna var. I den internationella kommunistiska rörelsens intresse gjorde vi många ansträngningar för en utjämning i förhoppning att SUKP:s ledning inte skulle gå för långt utför sin felaktiga väg.

Den 10 september 1960 besvarade KKP:s Centralkommitté SUKP:s Centralkommittés informationsbrev av den 21 juni. I sitt svar, som lade fram fakta och resonerade ut om frågorna, klargjorde KKP:s Centralkommitté systematiskt sina åsikter i en serie viktiga principfrågor rörande världsläget och den internationella kommunistiska rörelsen, tillbakavisade SUKP-ledningens angrepp emot oss, kritiserade dess felaktiga åsikter och framlade för SUKP:s Centralkommitté fem positiva förslag för att lösa meningsskiljaktigheterna och uppnå enhet. (Om de fem förslagen se *Bilaga III*, nedan)

KKP:s Centralkommitté sände därefter i september en delegation till Moskva för överläggningar med SUKP:s delegation. Under dessa överläggningar framhöll KKP:s delegation att SUKP:s ledning, medan den framställde den amerikanska imperialismen i en förskönande dager, aktivt nedsvärtade Kina och utvidgade de ideologiska meningsskiljaktigheterna mellan de två partierna till de statliga förbindelserna och sålunda behandlade fiender som bröder och bröder som fiender. KKP:s delegation uppmanade om och om igen SUKP:s ledare att ändra sin felaktiga ståndpunkt, återgå till att följa de principer som är vägledande för förhållandena mellan broderpartier och broderländer samt stärka enheten mellan de kinesiska och sovjetiska partierna och mellan de bägge länderna för att bekämpa den gemensamma fienden. SUKP:s ledare visade emellertid inte minsta uppsåt att rätta sina fel.

En hård kamp kunde sålunda inte undvikas. Denna kamp började först i den av representanter för 26 broderpartier bestående redaktionskommittén, som förberedde dokumenten för broderpartiernas möte, och utvecklades sedan vid mötet med representanter för de 81 broderpartierna till att bli mera akut än någonsin tidigare.

Vid redaktionskommitténs möte i Moskva under oktober månad försökte SUKP:s ledare att tvinga igenom sitt eget förslag till uttalande, som innehöll en hel rad felaktiga åsikter. Som ett resultat av den kamp för principer, som fördes av KKP:s och några andra broderpartiers

delegationer, företog redaktionskommittén efter heta debatter flera viktiga principiella förändringar i det förslag till uttalande, som framlagts av SUKP. Kommittén uppnådde enighet om huvudparten av förslaget. SUKP:s ledning, som var fast besluten att fortsätta debatten, vägrade emellertid att träffa överenskommelse om fler viktiga omstridda punkter i förslaget, och inte nog därmed; då Chrusjtjov återvände från New York upphävde de, de överenskommelser som redan träffats i vissa frågor.

Mötet med representanterna för de 81 broderpartierna hölls i Moskva i november 1960. Utan att låtsas om den kinesiska delegationens och många andra delegationers önskan att utjämna meningsskiljaktigheterna och stärka enheten, utdelade SUKP:s ledning dagen före mötet bland de i Moskva församlade representanterna för broderpartierna ett brev om över sextiotusen ord, vari Kinas kommunistiska parti angreps mera ursinnigt än någonsin, och provocerade sålunda en ännu skarpare kontrovers.

Sådan var den synnerligen onaturliga atmosfär i vilken mötet med representanterna för de 81 broderpartierna hölls. Genom sitt tarvliga uppträdande förde SUKP:s ledare mötet till brytningens gräns. Men mötet träffade slutligen överenskommelse och uppnådde positiva resultat, därför att delegationerna från Kinas kommunistiska parti och några andra broderpartier höll fast vid principerna, var ståndaktiga i kampen för dem och slog vakt om enheten, och därför att majoriteten av broderpartiernas delegationer krävde enhet och var motståndare till en splittring.

I sitt öppna brev förklarar SUKP:s Centralkommitté, att Kinas kommunistiska partis delegation vid detta möte ”undertecknade deklarationen först när det hade visat sig att den riskerade att bli fullständigt isolerad”. Detta är ytterligare en osanning.

Hur låg det i verkligheten till?

Det är sant, att SUKP:s ledning både före och under mötet föranstaltade samfälliga angrepp mot Kinas kommunistiska parti från ett antal representanter för broderpartier och med stöd av så kallad majoritet försökte få delegationerna från det kinesiska partiet och andra marxist-leninistiska partier på knä och tvinga dem att acceptera dess revisionistiska linje och synpunkter. Dessa försök, att tvinga saker på andra, misslyckades emellertid både i den av representanter för 26 broderpartier bestående redaktionskommittén och vid mötet med representanterna för de 81 broderpartierna.

Faktum kvarstår att många av de felaktiga teser, som SUKP:s ledning framlade i sitt förslag till uttalande, blev förkastade. Här några exempel därpå:

SUKP-ledningens felaktiga tes, att fredlig samlevnad och ekonomisk tävlan bildar den allmänna linjen för de socialistiska ländernas utrikespolitik, avvisades.

Dess felaktiga tes, att resultatet av den fredliga samlevnaden och den fredliga tävlan är att kapitalismens allmänna kris inträtt i ett nytt stadium, avvisades.

Dess felaktiga tes, att det består en växande möjlighet till fredlig övergång, förkastades.

Dess felaktiga tes, att vad de socialistiska länderna angick bekämpa politiken att ”klara sig själva”, vilket i verkligheten betydde att bekämpa deras politik att i huvudsak lita till sig själva i uppbygget, förkastades.

Dess felaktiga tes rörande bekämpandet av så kallad ”klickverksamhet” och ”fraktionsverksamhet” inom den internationella kommunistiska rörelsen förkastades. Denna tes innebar i verkligheten, att SUKP-ledarna krävde att broderpartierna skulle lyda dess taktpinne, likviderade principen om oavhängighet och jämlikhet broderpartierna emellan och ersatte principen om att enhällighet ska uppnås genom överläggningar med en praktik som innebär att minoriteten underkuvas av majoriteten.

Dess felaktiga tes, som undervärderade den allvarliga fara som den moderna revisionismen innebär, förkastades.

Faktum kvarstår att många riktiga synpunkter på viktiga principer, som framfördes av delegationerna från det kinesiska partiet och andra broderpartier, skrevs in i uttalandet. Teserna om imperialismens oförändrade karaktär; om den amerikanska imperialismen som fiende till folken i hela världen, om bildandet av den mest omfattande enhetsfront mot den amerikanska imperialismen; om den nationella befrielse rörelsen som en betydelsefull kraft till förhindrande av världskrig; om det grundliga fullbordande av den nationella demokratiska revolutionen i de nya oberoende länderna; om de socialistiska ländernas och den internationella arbetarrörelsens stöd åt den nationella befrielsekampen; om nödvändigheten för arbetarklassen och massorna i vissa utvecklade kapitalistiska länder, som politiskt, ekonomiskt och militärt dominerats av den amerikanska imperialismen, att sätta in sina huvudstötter mot den amerikanska imperialistiska dominansen och även mot monopolkapitalet och andra reaktionära krafter i det egna landet, som förräder deras nationella intressen; om principen att enighet mellan broderpartier ska uppnås genom överläggningar; mot den revisionistiska kastreringen av marxismen-leninismens revolutionära anda, mot det förräderi mot marxismen-leninismen som begåtts av ledarna för Jugoslaviens kommunistiska förbund osv – alla dessa teser finns i uttalandet såsom ett resultat av att den kinesiska delegationens och andra delegationers synpunkter godtogs.

Det bör naturligtvis tilläggas att, sedan SUKP-ledarna gått med på att låta sina felaktiga förslag falla och godtagit de riktiga förslagen från andra partier, även KKP:s och några andra broderpartiers delegationer gjorde vissa eftergifter. Vi hade t ex avvikande mening beträffande SUKP:s 20:e kongress och om formerna för övergången från kapitalism till socialism. Av hänsyn till SUKP:s och några andra broderpartiers behov gick vi emellertid med på att Uttalandets ordalydelse i dessa bägge frågor blev densamma som i 1957 års Deklaration. Men vi gjorde då klart för SUKP:s ledare att detta skulle vara sista gången vi gick med på en sådan formulering om 20:e kongressen, vi skulle aldrig göra det om igen.

Av allt det ovan sagda framgår, att kampen mellan de två linjerna i den internationella kommunistiska rörelsen dominerade 1960 års Moskva möte från början till slut. SUKP-ledarnas misstag hade, som detta möte avslöjade, utvecklats vidare. Av SUKP-ledarnas förslag till uttalande och deras tal under mötet kunde man klart se att det politiska huvudinnehållet i den felaktiga linje, som de försökte påtvinga broderpartierna, bestod av de falska teorierna om ”fredlig samexistens”, ”fredlig tävlan” och ”fredlig övergång”, medan det organisatoriska innehållet utgjordes av en felaktig, sekteristisk och splittrande politik. Det var en revisionistisk linje i en från grunden gående konflikt med marxismen-leninismen och den proletära internationalismen. Det kinesiska partiets delegationer bekämpade den beslutsamt och företrädde orubbligt marxismen-leninismens och den proletära internationalismens linje.

Utgången av kampen vid detta möte var att SUKP-ledningens revisionistiska linje vann en stor seger. De revolutionära principer, som det vid mötet antagna Uttalandet innehåller är ett mäktigt vapen i alla broderpartiers händer i striderna mot imperialismen och för världsfred, nationell befrielse, folkdemokrati och socialism. De är också mäktiga vapen i händerna på marxist-leninister världen över i bekämpandet av den moderna revisionismen.

Vid mötet kritiserade de broderpartier som höll fast vid marxismen-leninismen allvarligt SUKP-ledningens felaktiga åsikter och förmådde den att acceptera många av deras riktiga åsikter. Därmed förändrade de den tidigare högeligen onormala situationen, i vilken inte ens minsta kritik mot SUKP-ledningens misstag tolererades och att den alltid hade sista ordet. Detta var en händelse av stor historisk betydelse inom den internationella kommunistiska rörelsen.

SUKP:s Centralkommitté påstår i sitt öppna brev att KKP:s delegation var ”fullständigt isolerad”. Detta är bara ett oförskämt försök från SUKP-ledningens sida att framställa sitt nederlag som en seger.

Principerna om ömsesidig solidaritet lika väl som oavhängighet och jämlikhet broderpartierna emellan och om att uppnå enhällighet genom överläggningar iakttogs vid mötet och SUKP-ledarnas felaktiga försök, att använda en majoritet för att befalla över minoriteten och tvinga sina åsikter på andra broderpartier, omintetgjordes. Mötet gav ett nytt exempel på, att det, då meningsskiljaktigheter broderpartier emellan ska lösas, är ytterst nödvändigt för marxist-leninistiska partier att hålla fast vid principerna, vara ståndaktiga i sin kamp och bevara enheten.

SUKP-ledningens revisionism sätts i system

SUKP:s Centralkommittés öppna brev påstår, att ”KKP:s ledare bara manövrerade när de satte sina namn under 1960 års Uttalande”. Är detta verkligen ett faktum? Nej. Tvärtom, det var SUKP:s ledare och inte vi som manövrerade.

Fakta har visat att SUKP:s ledare vid 1960 års möte mot sin vilja gick med på att stryka eller ändra de oriktiga satserna i sitt förslag till uttalande och att de inte menade allvar då de godkände broderpartiernas riktiga förslag. De brydde sig inte det minsta om det dokument, som broderpartierna tillsammans överenskommit om. Bläcket i deras underskrift på 1960 års Uttalande hade inte hunnit torka innan de började rasera allt som sades däri. Den 1 december undertecknade Chrusjtjov uttalandet på SUKP:s Centralkommittés vägnar, och 24 timmar senare bröt samme Chrusjtjov fräckt emot vad broderpartierna enats om, genom att vid banketten för broderpartiernas delegationer skildra Jugoslavien som ett socialistiskt land.

Efter mötet med de 81 broderpartierna gick SUKP:s ledare allt mera högljutt och påträngande in för att rasera 1957 års Deklaration och 1960 års Uttalande. Å ena sidan tog de den amerikanska imperialismen, som Uttalandet förklarar vara en fiende till folken i hela världen, till sin vän, talade för ”samarbete mellan Förenta staterna och Sovjetunionen” och uttryckte sin önskan att arbeta tillsammans med Kennedy för att ”börja bygga hållbara broar av förtroende, ömsesidig förståelse och vänskap”¹⁸. Å andra sidan tog de vissa broderpartier och broderländer till sina fiender och försämrade drastiskt Sovjetunionens förhållande till Albanien.

SUKP:s 22:a kongress i oktober 1961 kännetecknades av en ny sänkning av nivån i SUKP-ledarnas ansträngningar att bekämpa marxismen-leninismen och splittra det socialistiska lägret och den internationella kommunistiska rörelsen. Den kännetecknades av att revisionismen, som SUKP-ledarna sedan 20:e kongressen utvecklat steg för steg, nu sattes i system.

SUKP:s ledning gick vid 22:a kongressen till ett stort offentligt angrepp mot Albanska Arbetets parti. I sitt tal gick Chrusjtjov så långt att han öppet manade till störtande av den albanska ledningen under kamraterna Enver Hoxha och Mehmet Shehu. Sålunda skapade SUKP:s ledning ett fördärligt prejudikat för hur en partikongress utnyttjades till offentliga angrepp mot andra broderpartier.

En annan viktig sak, som SUKP:s ledning företog vid kongressen, var den förnyade koncentrerade stormlöpningen mot Stalin, fem år efter det att 20:e kongressen helt förkastat honom och åtta år efter hans död.

När allt kommer omkring gjordes detta för att sätta SUKP:s ledare i stånd att kasta Deklarationen och Uttalandet överbord, bekämpa marxismen-leninismen och genomföra en systematisk revisionistisk linje.

¹⁸ Hälsning från N.S. Chrusjtjov och L.I. Brezjnev till J.F. Kennedy på Förenta Staternas 185:e självständighetsdag 4 juli 1961.

Deras revisionism kom i koncentrerad form till uttryck i det nya program för SUKP, som kongressen antog.

SUKP:s Centralkommittés öppna brev säger, att 22:a kongressens linje ”godkänts på konferenserna mellan de kommunistiska partiernas representanter och kommit till uttryck i Deklarationen och Uttalandet”. Är det inte ganska vårdslöst av SUKP:s ledare att göra ett sådant påstående? Hur kan de tala om att något, som skedde 1961, ”godkändes” och ”kom till uttryck” vid mötena med de kommunistiska partierna och arbetarpartierna 1960 eller så långt tillbaka som 1957?

Men låt oss lämna dylikt narraktigt självberöm åt sidan för ögonblicket och först se vad slag det program är, som antogs vid 22:a kongressen.

Även ett flyktigt studium av programmet och det tal som Chrusjtjov höll om detsamma visar att det är ett allt igenom revisionistiskt program, som helt bryter emot marxismen-leninismens grundläggande teorier och de revolutionära principerna i Deklarationen och Uttalandet.

Det går tvärtemot 1957 års Deklaration och 1960 års Uttalande i många viktiga principfrågor. Många av de av SUKP-ledningens felaktiga åsikter, som avvisades av 1960 års möte med broderpartierna, dyker upp på nytt i programmet. Det betecknar till exempel den fredliga samlevnaden såsom utrikespolitikens allmänna princip, framhåller ensidigt möjligheten till fredlig övergång och uttalar sig nedsättande om den politik, som innebär att ett socialistiskt land huvudsakligen litar till egna krafter i det socialistiska uppbygget.

Programmet går ett steg vidare i systematiseringen av den felaktiga linje, som SUKP:s ledning följt sedan dess 20:e kongress och vars huvudinnehåll är ”fredlig samlevnad”, ”fredlig tävlan” och ”fredlig övergång”.

Programmet reviderar grovt det väsentligaste i marxismen-leninismen, nämligen dess läror om den proletära revolutionen, om proletariatets diktatur och om proletariatets parti, och förklarar att proletariatets diktatur inte längre är behövlig i Sovjetunionen och att SUKP:s karaktär som proletariatets avantgarde förnedrats samt framför befängda teorier om en ”hela folkets stat” och ett ”hela folkets parti”.

Det ersätter den marxist-leninistiska teorin om klasskampen med humanism och ersätter kommunismens ideal med de borgerliga parollerna om ”frihet”, ”jämlighet” och ”broderskap”.

Det är ett program, som vänder sig emot revolutioner av folk som fortfarande lever under imperialistiska och kapitalistiska system och som utgör två tredjedelar av hela världens befolkning, och går emot att de folk, som redan är inne på den socialistiska vägen och utgör en tredjedel av världens befolkning, fullbordar sina revolutioner. Det är ett revisionistiskt program för bevarande eller återinförande av kapitalismen.

Kinas kommunistiska parti vände sig bestämt emot SUKP:s 22:a kongress' misstag. Kamrat Chou En-lai, som ledde KKP:s delegation till denna kongress, klargjorde i sitt tal vid kongressen vårt partis ståndpunkt och han kritiserade också öppet SUKP-ledningens misstag i de samtal han därefter hade med Chrusjtjov och andra av SUKP:s ledare.

I sitt samtal med KKP:s delegation avvisade Chrusjtjov utan omsvep vår kritik och våra råd och gav ohöjlt uttryck åt sitt stöd för partifientliga element i Kinas kommunistiska parti. Han förklarade öppet, att SUKP:s ledare ännu efter SUKP:s 20:e kongress, då de började slå in på en ”väg som skilde sig från Stalins” (det vill säga, när de slog in på revisionismens väg), hade behövt broderpartiernas stöd. Han sade: ”Kinas kommunistiska partis röst var då av stor betydelse för oss”, men ”det ligger annorlunda till nu”, ”vi klarar oss bra” och ”vi ska gå vår egen väg”.

Chrusjtjovs ord visade att SUKP:s ledare hade beslutat sig för att gå hela sträckan utför revisionismens och splittringens väg. Ehuru Kinas kommunistiska parti ofta givit dem kamratliga råd, har de helt enkelt struntat i dessa och inte visat minsta uppsåt att bättra sig.

En motsättning som bekämpar marxismen-leninismen och splittrar den internationella kommunistiska rörelsen

I sitt öppna brev anstränger sig SUKP:s ledare att få folk att tro att de, efter 22:a kongressen, ”gjorde nya försök” att förbättra förhållandet mellan de kinesiska och sovjetiska partierna och stärka enheten broderpartierna och broderländerna emellan.

Detta är ytterligare en osanning.

Vilka är fakta?

Fakta visar att SUKP:s ledning efter 22:a kongressen blivit allt mera otyglad i sina överträdelser av de principer som är vägledande för förhållandena mellan broderpartier och broderländer, och i genomförandet av en stormaktschauvinistisk, sekteristisk och splittrande politik i syfte att främja sin egen systematiskt revisionistiska linje, som står helt i strid med marxismen-leninismen. Detta har medfört en ständig försämring av de kinesisk-sovjetiska relationerna och varit till skada för broderpartiernas och broderländernas enhet.

Här nedan följer de viktigaste fakta om hur SUKP:s ledare saboterat den kinesisk-sovjetiska enheten och enheten mellan broderpartierna och broderländerna sedan 22:a kongressen.

1. SUKP:s ledare har gjort kraftiga försök att påtvinga den internationella kommunistiska rörelsen sin felaktiga linje och ersätta Deklarationen och Uttalandet med sitt eget revisionistiska program. De framställer sin felaktiga linje såsom ”hela serien av den internationella kommunistiska rörelsens leninistiska politik i olika frågor under senare år”,¹⁹ och de kallar sitt revisionistiska program för ”vår tids verkliga Kommunistiska Manifest”²⁰ och det ”gemensamma programmet” för ”de kommunistiska partierna och arbetarpartierna och folken i den socialistiska gemenskapens länder”.²¹

Varje broderparti, som förkastar SUKP:s felaktiga linje och program och står fast vid marxismen-leninismens grundläggande teorier och de revolutionära principerna i Deklarationen och Uttalandet, betraktas som en fiende av SUKP:s ledare, som bekämpar, angriper och skadar det och med alla till buds stående medel söker att underkuva dess ledning.

2. SUKP:s ledning bröt utan alla hänsyn de diplomatiska förbindelserna med det socialistiska Albanien, en åtgärd utan motstycke i historien om förhållandena mellan broderpartier och broderländer.

3. SUKP:s ledning har fortsatt att utöva påtryckning på Kina och att rikta skymfliga angrepp mot Kinas kommunistiska parti. I sitt brev av den 22 februari 1962 till Kinas kommunistiska partis Centralkommitté anklagade SUKP:s Centralkommitté KKP för att ta ”sin egen särskilda ståndpunkt” och genomföra en linje, som skiljer sig från broderpartiernas gemensamma kurs, och gjorde till och med vårt stöd åt det marxistisk-leninistiska Albanska Arbetets parti till en förbrytelse. SUKP:s ledare försökte att, som förutsättning för att förbättra de kinesisk-sovjetiska relationerna, tvinga KKP att uppge sin marxist-leninistiska och proletärt internationalistiska ståndpunkt, överge sin konsekventa linje, som står i full överensstämmelse med de revolutionära principerna i Deklarationen och Uttalandet, godta deras brott mot de

¹⁹ Y. Andropov: ”SUKP:s 22:a kongress och det socialistiska världssystemets utveckling”, *Pravda* 2 december 1961.

²⁰ N.S. Chrusjtjov: Tal vid jordbruksarbetarnas konferens för Uzbekiska republiken och andra republiker, 16 november 1961.

²¹ ”Enhet tioudubblar kommunismens krafter”, ledare i *Pravda* 25 augusti 1961.

principer som är vägledande för förhållandena mellan broderpartier och broderländer. I sitt öppna brev skryter SUKP:s Centralkommitté om sina brev till KKP:s Centralkommitté under denna period, om Chrusjtjovs uttalande rörande sin önskan om enhet till vår ambassadör i Sovjetunionen i oktober 1962 och så vidare. I verklighet avsåg alla dessa handlingar att förverkliga de egna syftena.

4. SUKP:s Centralkommitté avslog det förslag som gjordes av broderpartierna i Indonesien, Vietnam, Nya Zeeland och andra, om ett möte med representanter för broderpartierna skulle inkallas, liksom de fem förslag, som KKP:s Centralkommitté ställde i sitt brev av den 7 april 1962 till SUKP:s Centralkommitté, om förberedande av ett möte med broderpartierna. I sitt svar av den 30 maj 1962 till KKP:s Centralkommitté gick SUKP:s Centralkommitté ända därhän att den, såsom en förutsättning för att förbättra relationerna mellan Sovjetunionen och Albanien och för inkallandet av ett möte med broderpartierna krävde att de albanska kamraterna skulle uppge sin ståndpunkt.

5. I april och maj 1962 utnyttjade SUKP:s ledare sina organ och sin personal i Sinkiang i Kina till att utföra undermineringsverksamhet i stor skala i 11i-området och förledde och tvingade flera tiotusen kinesiska medborgare att bege sig till Sovjetunionen. Den kinesiska regeringen inlade upprepade protester och gjorde upprepade framställningar i saken, men sovjetregeringen vägrade att repatriera dessa kinesiska medborgare med den ”sovjetiska känslan för laglighet”²² och ”humanitet”²³ som förevändning. Ännu i dag kvarstår denna episod ouppklarad. Den är verkligen en häpnadsväckande tilldragelse, något som man tidigare aldrig hört talas om i förhållandet mellan socialistiska länder.

6. I augusti 1962 meddelade sovjetregeringen formellt Kina, att Sovjetunionen skulle ingå ett avtal med Förenta staterna till förhindrande av kärnvapnens spridning. Det var en gemensam sovjetisk-amerikansk komplot för att monopolisera kärnvapnen och ett försök att beröva Kina rätten att besitta kärnvapen för att motstå Förenta staternas kärnvapenhot. Den kinesiska regeringen inlade upprepade protester däremot.

7. SUKP:s ledning har blivit allt mera ivrig att träffa politiska uppgörelser med den amerikanska imperialismen och har varit inställd på att, även på bekostnad av det socialistiska lägrets och den internationella kommunistiska rörelsens intressen, bilda en reaktionär allians med Kennedy. Ett framträdande exempel härpå var det faktum, att SUKP:s ledning under Kubakrisen begick ett kapitulationistiskt fel genom att böja sig för de amerikanska imperialisternas kärnvapenutpressning och godta den amerikanska regeringens krav på ”internationell inspektion”, som kränkte Kubas suveränitet.

8. SUKP:s ledning har blivit allt ivrigare att spela under täcke med de indiska reaktionärerna och har varit inriktad på att bilda en reaktionär allians med Nehru mot det socialistiska Kina. SUKP:s ledning och press ställde sig öppet på den indiska reaktionens sida, fördömde Kina för dess rättfärdiga ståndpunkt i den kinesisk-indiska gränskonflikten och försvarade Nehru-regeringen. Två tredjedelar av Sovjetunionens ekonomiska hjälp till Indien har lämnats sedan de indiska reaktionärerna provocerade fram den kinesisk-indiska gränskonflikten. Även sedan den stora väpnade konflikten vid kinesisk-indiska gränsen började på hösten 1962 har SUKP:s ledning fortsatt att lämna militär hjälp till de indiska reaktionärerna.

9. ”SUKP:s ledning har blivit allt ivrigare att spela under täcke med Tito-klicken i Jugoslavien och har varit inriktad på att bilda en reaktionär allians med renegaten Tito för att bekämpa alla marxist-leninistiska partier. Efter 22:a kongressen vidtog den en rad åtgärder för

²² Memorandum till Kinas utrikesministerium överlämnat av Sovjetiska ambassaden i Kina 9 augusti 1962.

²³ Memorandum till Kinas utrikesministerium överlämnat av Sovjetiska ambassaden 29 april 1962.

att upphäva förkastelsesdomen över Tito-klicken och rev sålunda öppet 1960 års Uttalande i stycken.

10. Sedan november 1962 har SUKP:s ledning satt i gång ännu våldsammare angrepp i internationell skala mot Kinas kommunistiska parti och andra marxist-leninistiska partier och piskat upp en ny motströmning i syfte att splittra det socialistiska lägret och den internationella kommunistiska rörelsen. Chrusjtjov gjorde det ena uttalandet efter det andra och sovjetpressen införde hundratals artiklar, vari han och de angrep Kinas kommunistiska parti i en hel rad frågor. Med SUKP-ledarna som dirigenter blev de kongresser, som hölls av broderpartierna i Bulgarien, Ungern, Tjeckoslovakien, Italien och Tyska demokratiska republiken, scener för Kina-fientliga spektakel, och över fyrtio broderpartier publicerade resolutioner, uttalanden och artiklar, vilka angrep Kinas kommunistiska parti och andra marxistisk-leninistiska partier.

De ovan anförda fakta kan SUKP:s ledare omöjligen förneka. Dessa obestridda fakta bevisar, att de ”nya försök”, som de gjorde efter SUKP:s 22:a kongress, inte var inriktade på att förbättra de kinesisk-sovjetiska förbindelserna och stärka enheten mellan broderpartier och broderländer utan tvärtom på ytterligare förbrödring med de amerikanska imperialisterna, de indiska reaktionärerna och Titos renegatklick för att skapa ökad splittring inom det socialistiska lägret och den internationella kommunistiska rörelsen.

Under dessa svåra förhållanden hade Kinas kommunistiska parti inte annat alternativ än att öppet besvara angreppen från några av broderpartierna. Mellan den 15 december 1962 och den 8 mars 1963 publicerade vi sju svarsartiklar. I dessa fortsatte vi att lämna SUKP:s ledning utrymme att vända på och kritisera den utan att namnge den.

Trots den allvarliga försämring, som till följd av SUKP-ledningens förvillelser uppstått i de kinesisk-sovjetiska förbindelserna, gick Kinas kommunistiska parti med på att sända sin delegation till Moskva för överläggningar mellan de kinesiska och sovjetiska partierna och framlade, för att det vid överläggningarna skulle kunna bli ett systematiskt meningsutbyte, i det den 14 juni daterade svarsbrevet till SUKP:s Centralkommitté sitt förslag beträffande den internationella kommunistiska rörelsens allmänna linje.

Som de efterföljande fakta har visat var SUKP:s ledare ingalunda allvarligt inriktade på att utjämna meningsskiljaktigheterna och stärka enheten utan använde i stället överläggningarna som en rökridå, i vars skydd de verkade för att ytterligare försämma de kinesisk-sovjetiska förbindelserna.

Dagen före överläggningarna angrep SUKP-ledarna i uttalanden och resolutioner offentligen Kinas kommunistiska parti med angivande av dess namn. Samtidigt utvisade de utan berättigande ett antal kinesiska ambassadtjänstemän och forskningsstuderande ur Sovjetunionen.

Den 14 juli, dagen innan överläggningarna mellan Förenta Staterna, Storbritannien och Sovjetunionen började, och medan de kinesisk-sovjetiska överläggningarna ännu pågick, publicerade SUKP:s ledning i största hast SUKP:s Centralkommittés öppna brev till alla partiorganisationer och alla kommunister i Sovjetunionen och inledde tygellösa angrepp på Kinas kommunistiska parti. Detta var ytterligare en dyrbar ceremoniell gåva som SUKP:s ledare skänkte de amerikanska imperialisterna för att ställa sig in hos dem.

Omedelbart därefter undertecknade SUKP:s ledning i Moskva tremaktsavtalet med Förenta staterna och Storbritannien, om partiellt inställande av kärnvapenproven, i öppet förräderi mot intressena hos sovjetfolket, folken inom det socialistiska lägret, det kinesiska folket medräknat, och de fredsälskande folken i hela världen, kontakterna mellan Sovjetunionen och Indien blev plötsligt mycket livliga, Chrusjtjov reste på ”semester” till Jugoslavien, sovjetpressen inledde en ursinnig kampanj mot Kina och så vidare och så vidare. Hela denna

händelseföljd visar mycket slående hur SUKP:s ledning utan hänsyn till någonting allierar sig med imperialisterna, reaktionärerna i alla länder och Titos renegatklick för att bekämpa socialistiska broderländer och marxistisk-leninistiska broderpartier. Allt detta avslöjar fullständigt den revisionistiska och splittrande linje som SUKP:s ledning följer.

För närvarande för imperialisternas, reaktionärernas i alla länder och revisionisternas ”anti-Kina-kör” ett väldigt oväsen. Och den kampanj som Chrusjtjov leder, för att bekämpa marxismen-leninismen och splittra det socialistiska lägret och den internationella kommunistiska rörelsens led, bedrivs med växande intensitet.

Vad har fakta visat under de senaste sju åren?

I det föregående har vi rätt utförligt gått igenom meningsskiljaktigheternas ursprung och utveckling. Vårt syfte är att klarlägga fakta, som förvränges i SUKP:s Centralkommittés öppna brev, samt att hjälpa våra partimedlemmar och vårt folk liksom också marxist-leninisterna och de revolutionära folken i världen att se sanningen.

Fakta från de senaste sju åren har givit övernog med bevis för att meningsskiljaktigheterna mellan de kinesiska och sovjetiska partierna och inom den internationella kommunistiska rörelsen uppstått uteslutande därför, att SUKP:s ledning avlägsnat sig från marxism-leninismen och de revolutionära principerna i 1957 års Deklaration och 1960 års Uttalande samt följt en revisionistisk och splittrande linje i den internationella kommunistiska rörelsen. Den process i vilken SUKP:s ledning gått allt längre och längre nedför revisionismens och splittringsmakeriets väg är just den process som vidgat och skärpt meningsskiljaktigheterna.

Fakta från de senaste sju åren har givit övernog med bevis för att de nuvarande meningsskiljaktigheterna inom den internationella kommunistiska rörelsen är meningsskiljaktigheter mellan en linje som håller fast vid marxism-leninismen och en linje som klänger sig fast vid revisionismen, mellan den revolutionära linjen och den icke-revolutionära och kontra-revolutionära linjen, mellan den antiimperialistiska linjen och en linje för kapitulation inför imperialismen. De är meningsskiljaktigheter mellan proletär internationalism och stormaktschauvinism, sekterism och splittringsmakeri.

Fakta från de senaste sju åren har givit övernog med bevis för att den väg som SUKP:s ledning slagit in på leder till förbund med imperialismen mot socialismen, till förbund med Förenta staterna mot Kina, till förbund med reaktionärerna i alla länder mot världens folk, och till förbund med Titos renegatklick mot marxist-leninistiska broderpartier. Denna SUKP-ledningens felaktiga linje har lett till en revisionistisk flodvåg av internationell omfattning och ställt den internationella kommunistiska rörelsen ansikte mot ansikte med en risk för splittring, som är större och allvarligare än någonsin förr, samt allvarligt skadat folkens sak i kampen för världsfred, nationell befrielse, folkdemokrati och socialism.

Fakta från de senaste sju åren har också givit övernog av bevis för att Kinas kommunistiska parti ständigt strävat att hindra en försämring av situationen och att upprätthålla principerna, utjämna meningsskiljaktigheterna, stärka enheten och föra en gemensam kamp mot fienden. Vi har varit mycket återhållsamma och gjort vårt bästa.

Kinas kommunistiska parti har alltid framhållit betydelsen av enhet mellan de kinesiska och sovjetiska partierna och mellan de bägge länderna. Det har alltid respekterat Sovjetunionens, av den store Lenin skapade, kommunistiska parti. Vi har alltid hyst en djup proletär tillgivenhet för det stora SUKP och det stora sovjetfolket, vi har glatt oss över varje framgång för SUKP och sovjetfolket och vi har sört över varje misstag av SUKP:s ledning, som skadat det socialistiska lägret och den internationella kommunistiska rörelsen.

Det är inte först i dag som de kinesiska kommunisterna börjat upptäcka SUKP-ledningens misstag. Allt sedan SUKP:s 20:e kongress har vi med bekymmer åsett hur SUKP:s ledning följt revisionismens väg.

Inför detta läge har vårt parti dussintals gånger och under en lång period övervägt frågan: Vad bör vi göra?

Vi har frågat oss själva, om vi borde följa SUKP:s ledning och anpassa alla våra handlingar till dess önskningsar. I det fallet skulle SUKP:s ledning naturligtvis fröjdas, men skulle inte vi själva då förvandlas till revisionister?

Vi har också frågat oss själva, om vi borde hålla tyst om SUKP-ledningens misstag. Vi ansåg att dessa fel inte bara var tillfälliga, individuella små fel, utan snarare en hel serie av principiella misstag, som sätter hela det socialistiska lägrets och den internationella kommunistiska rörelsens intressen i fara. Hur skulle vi, såsom medlemmar i den internationella kommunistiska rörelsen, kunna förhålla oss likgiltiga och hålla tyst om dessa misstag? Om vi det gjorde, skulle vi inte då svika vår plikt att försvara marxismen-leninismen och den proletära internationalismen?

Vi förutsåg att SUKP:s ledare, om vi kritiserade deras misstag, säkerligen i hämndlystnad skulle slå emot oss och därmed oundvikligen tillfoga Kinas socialistiska uppbygge stor skada. Men bör kommunister låta sin ståndpunkt bestämmas av nationell egoism och inte våga att hålla fast vid sanningen av fruktan för hämndåtgärder? Bör kommunister schackra bort principer?

Vi tog hänsyn till faktum att SUKP byggdes upp av Lenin, att det är den första socialistiska statens parti och att det åtnjöt stort anseende inom den internationella kommunistiska rörelsen och bland folken i hela världen. Därför var vi under en avsevärd tid mycket försiktiga och tålmodiga i vår kritik av SUKP:s ledare och gjorde vårt bästa för att begränsa denna kritik till interna partiöverläggningar mellan ledarna för de kinesiska och sovjetiska partierna och lösa meningsskiljaktigheterna genom inre diskussioner utan att tillgripa öppen polemik.

Men all kamratlig kritik och alla råd, som ansvariga kamrater i KKP:s Centralkommitté vid dussintals inre partiöverläggningar givit SUKP:s ledare, har inte kunnat förmå dem att återvända till den riktiga vägen. SUKP:s ledare gick längre och längre utför revisionismens och splittringens väg. I gengäld för de råd vi gav i bästa avsikt utsatte de oss för en lång följd av politiska, ekonomiska och militära påtryckningsåtgärder och satte i gång allt våldsammare angrepp på oss.

SUKP:s ledare har en dålig vana: de klistrar utan urskiljning etiketter på envar som kritiserar dem.

De säger: ”Ni är sovjetfientliga!”. Nej, go'vänner! Etiketten ”sovjetfientlig” kan inte klistras på oss. Vår kritik av era misstag förs just för att försvara det stora SUKP och det stora Sovjetunionen och hindra att deras anseende blir illa skadat av er. Rent ut sagt, det är ni och inte vi som verkligen är sovjetfientliga och som svärtar ned SUKP och Sovjetunionen och bringar dem i vanrykte. Allt sedan Stalin helt förkastades vid SUKP:s 20:e kongress har ni begått otaliga skändliga handlingar. Inte ens allt vatten i Volga kan tvätta bort den stora skam, som ni dragit över SUKP och Sovjetunionen.

De säger: ”Ni försöker att ta ledningen!” Nej, go'vänner! Det är inte särskilt slugt av er att komma med dylikt förtal. Så som ni framställer saken, verkar det som om vissa personer stred med er om något sådant som ”ledningen”. Är inte detta liktydigt med att skamlöst påstå att det existerar något slags ”ledning” inom den internationella kommunistiska rörelsen och att den innehas av er? Det är en mycket, mycket dålig vana ni har att på detta sätt ta på er minen av ett patriarkaliskt parti. Det är helt och hållet orättmätigt. 1957 års Deklaration och 1960 års

Uttalande säger klart ifrån, att alla kommunistiska partier är oavhängiga och jämbördiga. Enligt denna princip får förhållandena mellan broderpartierna under inga förhållanden vara som förhållandena mellan ett ledande parti och de ledda partierna och än mindre likna förhållandena mellan en patriarkalisk fader och hans son. Vi har alltid vänt oss emot att något som helst parti ska kommendera de övriga broderpartierna, och det har aldrig fallit oss in att vi själva ska kommendera andra broderpartier, följaktligen kan det helt enkelt aldrig vara tal om någon strid om ledningen. Den fråga som den internationella kommunistiska rörelsen nu står inför är inte huruvida det ena eller andra partiet ska ta ledningen utan om man ska följa revisionismens taktpinne eller upprätthålla de revolutionära principerna i Deklarationen och Uttalandet och hålla fast vid marxismen-leninismens revolutionära linje. Vår kritik mot SUKP:s ledning gäller dess försök att spela herre över broderpartier och påtvinga dem sin revisionistiska och splittrande linje. Vad vi önskar är bara att broderpartierna ska åtnjuta den oavhängighet och jämlikhet som stipulerats i Deklarationen och Uttalandet och att de ska stå eniga på marxismen-leninismens och den proletära internationalismens grund.

Det är SUKP:s ledare som provocerat och utvidgat den pågående debatten inom den internationella kommunistiska rörelsen och tvingat den på oss. Efter det att de riktat omfattande angrepp och allt slags samvetslöst förtal emot oss, och sedan de öppet förrått marxismen-leninismen och den proletära internationalismen och rivit Deklarationen och Uttalandet i bitar, kan de inte förvänta sig att vi ska avstå från att svara, från att tillbakavisa deras förtal och från att slå vakt om Deklarationen och Uttalandet och från att försvara marxismen-leninismen. Debatten har börjat, och det måste bli grundligt klarlagt vad som är rätt och vad som är fel.

Vi kinesiska kommunister står fast vid principerna och håller på enhet. Så gjorde vi förr, så gör vi nu, och så ska vi fortsätta att göra i framtiden. Samtidigt som vi polemiserar mot SUKP:s ledare, hoppas vi allttjämt att de ska inse att de slagit in på en ytterligt farlig väg genom att vända revolutionen ryggen, överge de revolutionära folken i världen, ge upp det socialistiska lägrets och den internationella kommunistiska rörelsens enhet och ivrigt samarbeta med de amerikanska imperialisterna, reaktionärerna i alla länder och Titos renegatklick.

De kinesiska och sovjetiska folkens intressen, det socialistiska lägrets och den internationella kommunistiska rörelsens intressen och folkens intressen över hela världen kräver att alla kommunistiska partier och arbetarpartier ska bli eniga och bekämpa den gemensamma fienden.

Härmed vädjar vi ännu en gång till SUKP:s ledare att rätta sina misstag och återvända till marxismen-leninismens och den proletära internationalismens väg, till den väg som utstakats i 1957 års Deklaration och 1960 års Uttalande.

Den internationella kommunistiska rörelsen genomgår en viktig period. Den nuvarande debatten har livsviktig betydelse för den proletära världsrevolutionens framtid och mänsklighetens öde. Såsom historien kommer att bevisa ska marxismen-leninismen efter denna stora debatt lysa klarare än till förne och det internationella proletariatet och all världens folk vinna ännu större segrar i kampen för sin revolutionära sak.

Bilagor

Bilaga I

Redogörelse för våra åsikter i frågan om den fredliga övergången

Den 10 november 1957

I. I frågan om övergången från kapitalism till socialism skulle det vara smidigare att omnämna bägge möjligheterna, fredlig övergång och icke fredlig övergång, än enbart den ena, och detta skulle ställa oss i en position i vilken vi kan ha det politiska initiativet vid varje tidpunkt.

1. Omnämmandet av möjligheten till fredlig övergång visar att användandet av våld för oss i första hand är en fråga om självförsvar. Detta sätter de kommunistiska partier i de kapitalistiska länderna i stånd att undvika attacker som riktas mot dem i denna fråga, och är politiskt fördelaktigt – fördelaktigt då det gäller att vinna massorna och även då det gäller att beröva bourgeoisin dess förevändning för attacker av ovan nämnt slag och isolera den.

2. Om praktiska möjligheter för fredlig övergång skulle uppstå i enskilda länder i framtiden, när det internationella eller inrikespolitiska läget förändras drastiskt, skulle vi i rättan tid kunna utnyttja möjligheten att vinna massornas stöd och lösa problemet om statsmakten med fredliga medel.

3. Icke dess mindre bör vi inte låta denna önskan om fredlig övergång binda oss. Bourgeoisin kommer inte att lämna historien frivilligt. Detta är en av klasskampens allmänna lagar. Proletariatet och det kommunistiska partiet bör inte i något land, i något avseende slappna i sina förberedelser för revolution. De måste alltid vara beredda att vid varje tidpunkt slå tillbaka kontrarevolutionära angrepp och att, i revolutionens kritiska ögonblick, då arbetarklassen griper statsmakten, störta bourgeoisin med väpnat våld om den tillgriper väpnat våld för att undertrycka folkets revolution (allmänt talat är det oundvikligt att bourgeoisin kommer att göra detta).

II. I den internationella kommunistiska rörelsens nuvarande läge är det ur taktisk synpunkt fördelaktigt att hänvisa till önskan om en fredlig övergång. Men det skulle vara olämpligt att överbetona möjligheten till fredlig övergång. Skälen härtill är:

1. Möjlighet och verklighet, önskemålet och huruvida det kommer att uppfyllas eller inte, är två skilda saker. Vi bör omnämna att vi önskar fredlig övergång, men vi bör inte sätta vårt hopp huvudsakligen därtill och bör därför inte överbetona den sidan av saken.

2. Om man lägger för stark tonvikt på möjligheten till fredlig övergång, och särskilt på möjligheten att gripa statsmakten genom att vinna en majoritet i parlamentet, riskerar man att försvaga den revolutionära viljan hos proletariatet, det arbetande folket och det kommunistiska partiet och att avvärja dem ideologiskt.

3. Så vitt vi vet finns det ännu inte ett enda land i vilket möjligheten till fredlig övergång har någon praktisk betydelse. Även om denna möjlighet är en smula mera påtaglig i ett särskilt land, är det ändå olämpligt att överbetona den emedan detta inte överensstämmer med verkligheten i det överväldigande flertalet länder. Skulle en sådan möjlighet verkligen uppstå i något land måste det kommunistiska partiet där å ena sidan sträva att ta den till vara och å andra sidan ständigt vara berett att slå tillbaka bourgeoisins väpnade angrepp.

4. Bourgeoisins reaktionära natur kommer inte att försvagas och inte heller kommer den att låta sig sövas av att man betonar möjligheten till fredlig övergång.

5. Inte heller kommer ett betonde av denna möjlighet att göra de socialdemokratiska partierna mera revolutionära.

6. Detta betonde kommer inte heller att leda till att de kommunistiska partierna växer sig starkare. Tvärtom, om vissa kommunistiska partier såsom resultat härav skulle ställa sina revolutionära drag i skymundan och till följd därav i folkets ögon förväxlas med de socialdemokratiska partierna, skulle de endast försvagas.

7. Det är mycket svårt att samla krafter till och förbereda en revolution, och den parlamentariska kampen är när allt kommer omkring jämförelsevis lätt. Vi måste till fullo utnyttja den parlamentariska kampformen, men dess roll är begränsad. Vad som är viktigast är att utföra det hårda arbetet för att samla de revolutionära styrkorna.

III. Att uppnå en majoritet i parlamentet är inte detsamma som att krossa den gamla statsapparaten (huvudsakligen de väpnade styrkorna) och upprätta en ny statsapparat (huvudsakligen väpnade styrkor). Därest bourgeoisins militär-byråkratiska statsapparat inte krossas, kommer en parlamentarisk majoritet för proletariatet och dess pålitliga bundsförvanter antingen att vara omöjlig (därför att bourgeoisin när helst så är nödvändigt kommer att ändra författningen för att underlätta konsolideringen av sin diktatur) eller opålitlig (val kan t ex förklaras ogiltiga, kommunistiska partiet kan bli ställt utanför lagen, parlamentet kan bli upplöst, etc).

IV. Fredlig övergång till socialismen får inte tolkas så som innebärande övergång endast genom en parlamentsmajoritet. Huvudfrågan är frågan om statsapparaten. På 1870-talet var Marx av den uppfattningen, att det fanns en möjlighet att uppnå socialism på fredlig väg i England därför "att England vid den tiden var ett land i vilket militarism och byråkrati var mindre utpräglade än i något annat land". Under en period efter Februarirevolutionen hoppades Lenin, att revolutionen, genom förverkligande av parollen "all makt till sovjeterna", skulle utvecklas och segra på fredlig väg därför att vid den tidpunkten "vapnen befann sig i händerna på folket". Varken Marx eller Engels menade att den gamla statsapparaten kunde användas för att genomföra den fredliga övergången. Lenin utvecklade upprepade gånger Marx' och Engels' berömda uttalande: "Arbetarklassen kan inte helt enkelt ta det färdiga statsmaskineriet i besittning och sätta det i rörelse för sina egna syftemål."

V. De socialdemokratiska partierna är inte socialistiska partier. Med undantag för vissa vänsterflyglar är de partier, som tjänar bourgeoisin och kapitalismen. De är en variant av de borgerliga politiska partierna. I frågan om den socialistiska revolutionen är vår ståndpunkt i grunden skild från de socialdemokratiska partierna. Denna skillnad får inte skymmas bort. Att skymma bort denna skillnad är bara att hjälpa de socialdemokratiska partiledarna att vilseleda massorna och hindrar oss från att vinna massorna undan de socialdemokratiska partiernas inflytande. Det är emellertid odiskutabelt mycket viktigt att stärka vårt arbete vad de socialdemokratiska partierna angår och att söka upprätta enhetsfront med deras vänster- och mellangrupper.

VI. Detta är vår uppfattning i denna fråga. Vi har skilda åsikter i denna fråga, men av olika hänsyn uttalade vi inte våra åsikter efter Sovjetunionens kommunistiska partis 20:e kongress. Eftersom nu en gemensam deklaration ska utges måste vi klargöra våra åsikter. Detta behöver emellertid inte hindra oss att komma fram till ett gemensamt språk i deklarationsförslaget. För att visa en förbindelse mellan formuleringen i denna fråga i deklarationsförslaget och formuleringen från Sovjetunionens kommunistiska partis 20:e kongress, går vi med på att såsom grundval ta det förslag, som Sovjetunionens kommunistiska partis Centralkommitté i dag framlagt, men kommer att föreslå ändringar på vissa punkter.

*Bilaga II***Uttalande av KKP:s delegation vid broderpartiernas möte i Bukarest***Den 26 juni 1960*

1. Kinas kommunistiska partis Centralkommitté hävdar att kamrat Chrusjtjov från Sovjetunionens kommunistiska partis delegation vid detta möte helt brutit den i den internationella kommunistiska rörelsen sedan länge gällande principen, att frågor av gemensamt intresse ska avgöras genom överläggningar mellan broderpartier, och helt brutit den överenskommelse som före mötet träffades, om att begränsa det till ett meningsutbyte och inte fatta något beslut. Han har gjort detta genom att han överrumplat mötet och framlagt ett förslag till kommuniké från mötet, utan att på förhand ha rådgjort med broderpartierna om dennas innehåll och utan att tillåta en fullständig och regelrätt diskussion på mötet. Detta är att missbruka den prestige som SUKP åtnjuter inom den internationella kommunistiska rörelsen, en prestige som byggts upp under många år ända sedan Lenins tid, och det är dessutom ett ytterligt ohyfsat sätt att handla för att påtvinga andra människor sin vilja. Denna hållning har ingenting gemensamt med Lenins arbetsstil, och detta tillvägagångssätt skapar ett ytterligt dåligt prejudikat inom den internationella kommunistiska rörelsen. KKP:s Centralkommitté anser, att kamrat Chrusjtjovs hållning och tillvägagångssätt kommer att få utomordentligt allvarliga konsekvenser för den internationella kommunistiska rörelsen.

2. Kinas kommunistiska parti har alltid varit marxismen-leninismen troget och orubbligt hållit fast vid marxismen-leninismens teoretiska ståndpunkter. Under de senaste två och ett halvt åren har det i allt stått troget till 1957 års Moskva-deklaration och har bestämt hållit sig till alla de marxist-leninistiska teserna i denna deklaration. Det råder meningsskiljaktigheter mellan oss och kamrat Chrusjtjov om en rad av marxismen-leninismens grundläggande principer. Dessa meningsskiljaktigheter har ett livsviktigt samband med hela det socialistiska lägrets intressen, med proletariatets och det arbetande folkets intressen världen över, med frågan huruvida folken i alla länder ska vara i stånd att bevara världsfreden och hindra imperialisterna att sätta i gång ett världskrig och med frågan huruvida socialismen ska fortsätta att vinna segrar i den kapitalistiska världen, som omfattar två tredjedelar av världens befolkning och tre fjärdedelar av dess landareal. Alla marxist-leninister bör intaga en allvarlig hållning till dessa meningsskiljaktigheter för att komma fram till enhälliga slutsatser. Den hållning som kamrat Chrusjtjov intagit är emellertid patriarkalisk, despotisk och tyrannisk. Han har faktiskt behandlat förhållandet mellan Sovjetunionens stora kommunistiska parti och vårt parti icke som ett förhållande mellan bröder utan som ett förhållande mellan en patriarkalisk fader och hans son. Vid detta möte har han utövat påtryckningar i ett försök att förmå vårt parti att böja sig för hans icke marxist-leninistiska åsikter. Vi förklarar härmed högtidligen att vårt parti tror på och följer marxismen-leninismens och endast marxismen-leninismens sanning och kommer aldrig att underkasta sig felaktiga åsikter som står i strid med marxismen-leninismen. Vi anser, att vissa åsikter, som kamrat Chrusjtjov uttryckte i sitt tal vid det rumänska partiets 3:e kongress, är felaktiga och står i strid med Moskva-deklarationen. Hans tal kommer att välkomnas av imperialisterna och av Tito-klicken och har faktiskt redan välkomnats av dem. När tillfälle uppstår, ska vi vara redo att genomföra allvarliga diskussioner med SUKP och andra broderpartier, om våra meningsskiljaktigheter med kamrat Chrusjtjov. Vad beträffar det informationsbrev från Sovjetunionens kommunistiska parti till Kinas kommunistiska parti, som kamrat Chrusjtjov delat ut i Bukarest, kommer KKP:s Centralkommitté att besvara det i detalj efter att ha noggrant studerat det. Svaret kommer att klargöra de principiella meningsskiljaktigheterna mellan de bägge partierna och framlägga alla dithörande fakta, och Kinas kommunistiska parti kommer att hålla allvarliga, uppriktiga och kamratliga diskussioner med broderpartierna. Vi är övertygade om, att marxismen-leninismens sanning under alla förhållanden kommer att segra till slut. Sanningen

fruktar inga meningsbrytningar. I det långa loppet är det omöjligt att framställa sanningen som en villfarelse eller villfarelsen som sanning. Den internationella kommunistiska rörelsens framtid avhänger av folkens behov och kamp i alla länder och av marxismen-leninismens vägledning och kommer aldrig att avgöras av någon individs taktpinne.

3. Vi, Kinas kommunistiska parti, har alltid strävat att bevara enheten mellan alla kommunistiska partier och de socialistiska ländernas enhet. Med hänsyn till den äkta enheten i de internationella kommunistiska leden och med hänsyn till den gemensamma kampen mot imperialism och reaktion, anser vi det nödvändigt att utveckla regelrätta diskussioner om meningsskiljaktigheterna och att allvarliga principfrågor inte bör lösas i hast genom onormala metoder eller helt enkelt genom omröstning. Inte heller ska man påtvinga andra godtyckliga åsikter, som inte prövats i praktiken eller som redan prövats och därvid visat sig felaktiga. Kamrat Chrusjtjovs sätt att uppträda vid detta möte är genomgående skadligt för den internationella kommunismens enhet. Hur än kamrat Chrusjtjov må handla, kommer enheten mellan de kinesiska och sovjetiska partierna och enheten mellan alla kommunistiska partier och arbetarpartier, att ytterligare stärkas och utvecklas. Vi är djupt övertygade om att enheten inom våra led kommer att växa sig starkare allt eftersom den internationella kommunistiska rörelsen och marxismen-leninismen utvecklas.

4. Om förhållandena mellan våra båda partier betraktas i sin helhet är de ovanberörda meningsskiljaktigheterna mellan kamrat Chrusjtjov och oss endast av partiell karaktär. Vi anser, att det väsentliga i förhållandet mellan våra båda partier är deras enhet i kampen för den gemensamma saken. Det är så därför, att våra båda länder är socialistiska länder och våra båda partier är byggda på marxismen-leninismens principer och kämpar för att främja hela det socialistiska lägrets sak, för att bekämpa imperialistisk aggression och vinna fred åt världen. Vi tror, att kamrat Chrusjtjov och SUKP:s Centralkommitté och vi själva ska vara i stånd att finna tillfällen till att hålla lugna och kamratliga diskussioner och lösa våra meningsskiljaktigheter så att de kinesiska och sovjetiska partierna ska bli mera enade och förbindelserna dem emellan ytterligare stärkas. Detta kommer att vara till stor fördel för det socialistiska lägret och den kamp som folken i hela världen för mot imperialistisk aggression och för världsfred.

5. Vi är glada att se att det förslag till kommuniké från mötet som här lagts fram bekräftar Moskvadeklarationens riktighet. Men detta förslag ger en oriktig och ensidig framställning av Moskvadeklarationens marxist-leninistiska teser. Och det är ett fel att förslaget undviker att ta klar ställning till de viktigaste problemen i det nuvarande internationella läget och inte alls omnämner den moderna revisionismen, huvudfaran i den internationella arbetarrörelsen. Därför är detta förslag oantagligt för oss. Med hänsyn till enheten i den gemensamma kampen mot fienden har vi framlagt ett reviderat förslag och föreslår att det tas upp till diskussion. Om det visar sig omöjligt att uppnå överenskommelse denna gång, föreslår vi, att en särskild redaktionskommitté tillsättes för att, efter en fullständig diskussion, utarbeta ett dokument som kan godtagas av alla.

Bilaga III

De fem förslagen till biläggande av meningsskiljaktigheterna och uppnående av enhet vilka framlades i KKP:s Centralkommittés svarsbrev på SUKP:s Centralkommittés Informationsbrev

Den 10 september 1960

I vår uppriktiga strävan att åstadkomma en lyckad lösning av meningsskiljaktigheterna och uppnå enhet, framlägger vi följande förslag:

1. Marxismen-leninismens grundläggande principer och principerna i Deklarationen och manifestet från 1957 års Moskvamöte utgör den ideologiska grundvalen för enheten mellan våra bägge partier och mellan samtliga broderpartier. Alla våra uttalanden och handlingar måste stå helt i överensstämmelse med marxismen-leninismens grundläggande principer och principerna i Moskvadeklarationen, vilka vi bör använda som kriterium för att avgöra vad som är sant och vad som är osant.
2. Förhållandena mellan de socialistiska länderna och mellan broderpartierna måste stå i noggrann överensstämmelse med principerna om jämlikhet, kamratskap och internationalism såsom Moskvadeklarationen stadgar.
3. Alla tvister mellan socialistiska länder och mellan broderpartier måste i överensstämmelse med Moskvadeklarationens bestämmelser lösas genom kamratliga och utan brådska genomförda diskussioner. Både Sovjetunionen och Kina och både det sovjetiska och det kinesiska partiet har stort ansvar rörande det internationella läget och mot den internationella kommunistiska rörelsen. De bör hålla ingående överläggningar och utan brådska genomföra diskussioner i alla viktiga frågor av gemensamt intresse för att få till stånd enhet i handling. Om tvisterna mellan de kinesiska och sovjetiska partierna tills vidare inte kan biläggas vid överläggningar de båda partierna emellan, bör diskussionerna fortsättas utan brådska. Då så är nödvändigt bör bägge sidornas åsikter fullständigt objektivt framläggas inför de kommunistiska partierna och arbetarpartierna i alla länder så att dessa partier, efter noggrant övervägande och i överensstämmelse med marxismen-leninismen och Moskvadeklarationens principer, kan träffa riktiga avgöranden.
4. Det är av allra största vikt för kommunister att dra en klar skiljelinje mellan fienden och oss själva, mellan sanning och osanning. Våra båda partier bör uppskatta och värdera vår vänskap och gå samman för att bekämpa fienden, och de bör inte göra uttalanden eller vidta åtgärder som kan undergräva enheten mellan de båda partierna och de bägge länderna och sålunda ge fienden ett tillfälle att driva in en kil emellan oss.
5. På grundval av de ovan nämnda principerna bör våra båda partier tillsammans med de övriga kommunistiska partierna och arbetarpartierna sträva att genom grundliga förberedelser och överläggningar göra en framgång av det möte med representanter för de kommunistiska partierna och arbetarpartierna i alla länder som skall hållas i Moskva i november detta år. Och vid detta möte bör de utarbeta ett dokument som står i överensstämmelse med marxismen-leninismens grundläggande principer och principerna i 1957 års Moskvadeklaration och kan tjäna som ett program, vilket vi alla skall följa, ett program för vår enade kamp mot fienden.

Lästips

[Enver Hoxha om Moskvamötet 1960](#)

[Om den sino-sovjetiska konflikten](#), resolution från Fjärde internationalens 8:e världskongress 1965.

[Konflikten KKP-SUKP. Historia och orsaker](#). Ur KU-debatt